

Hortobágyi Nyitnikék Óvoda

OM 200 722

Környezet és természetvédelmi pedagógiai program

Hortobágy, 2013.

Hortobágyi Nyitnikék Óvoda
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Hortobágy Nyitnikék Óvoda
4071 Hortobágy, Erdei Ferenc utca 2

Az intézmény OM azonosítója 200722	Készítette: az óvoda nevelőtestülete
Legitimációs eljárás – az érvényességet ellátó aláírások:	
1/2013 határozatszámom elfogadta: nevelőtestület nevében névaláírás	Véleménynyilvánítók: Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás
1/2013. () határozatszámom jóváhagyta: Intézményvezető	
Egyetértését kinyilvánító: Fenntartó, működtető nevében névaláírás	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2013. szeptember 1-től	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: közzétételi listán	
Verziószám: 1/2013. 1/1 eredeti példány	
Iktatószám: 33/2013	
Hortobágyi Nyitnikék Óvoda Pedagógiai Programja	

TARTALOMJEGYZÉK

Készítette (nevelőtestület névsora)

Bevezető

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

1. Helyzetértékelés

Az óvoda jellemző adatai

1.1. Az óvoda földrajzi működési területe és beóvodázási körzete

1.2. Az intézményben működő óvodai csoportok száma

1.3. Az óvoda társadalmi környezete: óvodatörténet – helyzetkép

1.4. Tárgyi, dologi feltételek

1.5. Személyi feltételek

1.6. Család – óvoda kapcsolata

1.7. Nevelőközösségünk pedagógiai tevékenységének általános elvei

2. Környezetvédelmi programunk célfejezete – óvodai nevelési feladataink

2.1. Alapvető céljaink

2.2. Alapelveink

2.3. Nevelési rendszerünk fő feladatai

3. Az óvoda átfogó, globális nevelési terve, a gyermeki személyiség fejlődését biztosító tevékenységek

3.1. Általános nevelési feladatok

3.2. Az egészséges életmód kialakítása

3.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelésnevelés

3.4. Az értelmi – és az anyanyelvi nevelés megvalósítása

3.4.1. Értelmi nevelés

3.4.2. Anyanyelvi nevelés

4. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

4.1. A játék

4.2. Munka jellegű tevékenységek

4.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

4.4. A külső világ tevékeny megismerése

4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

4.6. Verselés, mesélés

- 4.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- 4.8. Mozgás
5. Az óvoda kapcsolatrendszere
 - 5.1. Együttműködés a családdal, a szülőkkel
 - 5.2. Együttműködésünk községünk oktatási intézményeivel: iskola, kollégium
 - 5.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai
 - Fenntartói
 - Egészségügyi
 - Civil szervezeti
 - Pedagógiai szakszolgálati és szakmai szolgáltatói együttműködés
6. Inkluzív nevelésünk
 - 6.1. Integráció
 - 6.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése
 - 6.1.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések
 - 6.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység
 - 6.3. Tehetséggondozás
7. Sajátos arculatunk
 - 7.1. Zöld óvodaként
 - 7.2. Madárbarát óvodaként
 - 7.3. Projektjeink – jó gyakorlataink
 - 7.3.1. Betlehem projekt
 - 7.3.1. Víz világnapja projekt
8. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei
 - 8.1. Az óvodai felvétel szabályai
 - 8.2. Az iskolába lépés feltételei
 - 8.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
9. Az ellenőrzés, értékelés rendszere
 - 9.1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése
 - 9.2. A pedagógiai munka dokumentációi
10. A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések
11. Legitimációs záradék
12. Mellékletek

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. Törvény

- A kormány 363/2012.(XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011.évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. Törvény a Gyermekvédelemről és gyermekjóléti igazgatásról
- Az 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Alapító Okirat

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

- Az óvoda jellemző adatai

Az intézményegységünk hivatalos megnevezése:

Hortobágyi Nyitnikék Óvoda

Postacíme: 4071 Hortobágy, Erdei Ferenc utca 2

Telefon: 52 – 369 – 036

Az intézmény fenntartója: Hortobágy Község Önkormányzata

Posta címe: Polgármesteri Hivatal

4071 Hortobágy, Czinege János utca 1.

Telefon: 52 – 369 – 021

Az intézmény alapító okiratának, működési engedélyének száma, kelte, az engedély kiállítója:

Hortobágy Község Önkormányzatának képviselő – testülete

Hö.sz.határozat 58/2013. (V.16.).

Az óvoda típusa: napközi otthonos óvoda

Az óvoda postacíme: 4071 Hortobágy, Erdei Ferenc u. 2. sz.

Telefonszám: 52/369 – 036

A pedagógiai program alkotója a nevelőtestület.

Benyújtója: Baranyainé Fekete Ilona intézményvezető

1.1. Az intézmény földrajzi működési területe és beóvodázási körzete körzete:

Az intézményünkhöz tartozó gyermekek a Hortobágy községből és a vonzáskörzetébe tartozó tanyaközpontokból érkeznek, 5 – 20 km távolságból.

1.2. Az intézményben működő óvodai csoportok száma:

Két vegyes életkorú csoport

A csoportokban kollégiumi elhelyezést igénylő gyermekek is járnak.

1.3. Az óvoda társadalmi környezete: óvodatörténet – helyzetkép

Óvodánk 1972 – ben, három csoporttal, 75 férőhellyel kezdte meg működését.

A demográfiai hullám, a változó gazdasági helyzet hatására a

2000/2001-es tanévtől két csoportos óvodaként működünk.

Településszerkezetünkéből adódóan a külső településről érkeznek hozzánk a gyermekek: a naponta bejárók vonattal, busszal és személyautóval közlekednek.

A külső településeken élő családok többsége szociokulturálisan hátrányos helyzetű, de a községben élő hátrányos helyzetű családok száma is fokozatosan növekszik a munkahelyek megszűnésével párhuzamosan.

A családi nevelésből származó hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség lehetőségeinek megteremtése jelenti óvodánk legfontosabb feladatát.

Az esélyegyenlőség lehetőségeinek megteremtésében nagy szerepe van a korai felismerésnek, a hiányosságok pontos felmérésének, és a megszüntetésüket célzó óvodai fejlesztéseknek, illetve a pedagógiai szakszolgáltatások időben és folyamatosan történő igénybevételének. Pedagógiai programunk célkitűzése a halmozottan – és hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

Kiemelt feladatunk a tehetséggondozás, ennek érdekében különböző szabadidős tevékenységeket működtetünk délutánonként az óvodában.

Tudorka tehetséggondozó programunk támaszkodik szűkebb környezetünk értékeire, hagyományaira.

Környezeti nevelésünk a Zöld óvoda címnek megfelelően áthatja egész óvodai életünket. Madárbarát óvodaként sokféle lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a környezet és természetóvásra.

A gyermekek óvodai életét úgy szervezzük, hogy támaszkodunk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira.

A gyermeket megillető jogot és az egyenlő hozzáférést biztosítjuk intézményünkben. Nagy hangsúlyt fektetünk a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatására, fejlesztésére.

1.4. Tárgyi, dologi feltételek

Az óvoda tárgyi – környezeti feltételeiben két legfontosabb meghatározó tényező:

- A szobák parkettáinak , a víz és csatornarendszernek az elöregedése
- A költségvetési keret szűkössége

Forrásbővítési lehetőségeink:

- Élünk a pályázati lehetőségekkel
- A gyermekek életkoruknak megfelelően vesznek részt környezetük szépítésében
- A szülők bevonásával bővítjük tárgyi feltételeinket

A két csoportszoba és a tornaszoba tágas, világos. Gyermekbarát berendezése segíti a fejlődési és szociális hátrányokkal küzdő SNI –s, és halmozottan hátrányos gyermekek felzárkóztatását.

A csoportsobákhoz kapcsolódó gyermekmosdók és az öltözőfolyosók rossz elhelyezkedésűek, a funkciójuk szerinti kényelmes, zavartalan használatát átgondolt szervezéssel biztosítjuk.

Udvarunk (2500m²) tágas, füves. A gyermekek számára nagy mozgáslehetőséget biztosít. Az udvari játékaink a gyermekek létszámának megfelelő, modern, korszerű. Fa és fémjátékok egyaránt megtalálhatók benne. A változatos mozgásfejlesztés segíti a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek nagymozgásának fejlesztését is. Zöld óvodai címünknek megfelelően udvarunk madárbarát, ahol megtalálható a veteményeskert, virágoskert, sziklakert, mely nemcsak díszítő szerepet tölt be, hanem sok felfedezésre ad lehetőséget a gyermekek számára.

1.5. Személyi feltételek

Az óvodánkban folyó pedagógiai tevékenység eredményességét nevelőtestületünk tagjainak szakmai felkészültsége és elhivatottsága határozza meg.

Az nevelőtestület tagjai az óvodapedagógusi képzés mellett:

- tanítói
- anyanyelvi és környezetvédelmi
- nyelv – és beszédfejlesztői
- fejlesztőpedagógusi
- közoktatás vezetői végzettséggel rendelkeznek

Nevelőtestületünk tagjai a következő tanfolyamokat végezték el:

- Fogyatékos gyermekek (érzékszervi – és mozgásfogyatékos) integrált nevelése, korai fejlesztése
- Segítő szakemberképzés (logopédiai és gyógypedagógiai ismeretek)
- Gyógypedagógiai asszisztensképző
- Olvasás – írás – helyesírászavar korai felismerése és terápiája
- Részképeség – gyengeség felismerése és diagnosztikája: Sindelar I.
- DIFER mérés

Továbbképzéseink, képzéseink bővítésével a hátránykompenzáció, az SNI – s gyermekek felzárkóztatásának eredményességére törekedtünk.

1.6. Család – óvoda kapcsolata

Az óvoda – család együttműködése, jó partneri viszonya a gyermek nevelésében számunkra a jelzett problémák miatt különösen fontos.

A családdal való együttműködésünk jellemzői:

- A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

- Hatékony partneri viszony kialakítása családlátogatásokon, egyéni beszélgetéseken
- A családi nevelésből adódó hátrányok kompenzálása
- Az óvoda nyitottságának biztosítása nyílt napokkal, a szülők számára szervezett előadásokkal.

Családi nevelésben partnerek vagyunk a hátrányok leküzdésében, a gyermekek szociokulturális hátrányainak csökkentésében.

1.7. Nevelőközösségünk pedagógiai tevékenységének általános elvei

Alapvető követelménynek tartjuk a gyermekek jogainak, emberi méltóságának egyéni szükségletei szerinti biztosítását a nevelés teljes eszközrendszerével.

Különösen fontos ez a követelmény a halmozottan hátrányos helyzetű és sérült (SNI) gyermekek életében.

A nevelés folyamatában résztvevők modell szerepe hatékonyan kell hogy érvényesüljön

A család elsődleges nevelő szerepét és hatását elfogadva, erősítve törekszünk a gyermek egészséges, harmonikus fejlődését elősegíteni. Segítjük a hátrányok leküzdésében, pedagógiai eszközeinkkel az esélyeik növelésében az óvodai integrációs programban részt vevő gyermekeket.

Az egységes, összehangolt pedagógiai nézetek kialakítását, egymás tiszteletben tartását, a tapasztalatok kölcsönös átadását, a gyermekkel szembeni helyes bánásmód, magatartás betartását tartjuk kötelező érvényűnek valamennyi, a gyermek nevelésében résztvevőre (óvónők, pedagógiai munkát segítő óvodai dolgozók, szülők).

2./ KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMUNK CÉLFEJEZETE - ÓVODAI NEVELÉSI FELADATAINK

Óvodánk nevelési céljait:

- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában foglaltakra építve,
- a Köznevelési törvény rendelkezéseit betartva
- a Hajdú - Bihar Megyei Önkormányzat közoktatási – fejlesztési tervének figyelembevételével
- a Hortobágy község nevelési – oktatási tervének megfelelően

- a helyi speciális sajátosságokra, lehetőségekre és igényekre
- Kompetencia óvodai programcsomag metodikájára
- Zöld óvoda kritériumrendszerére
- És a Madárbarát óvoda programra alapozva határoztuk meg

2.1. Alapvető céljaink

A gyermekek harmonikus testi – lelki fejlődéséhez biztonságos, nyugodt, derűs pedagógiai, tárgyi környezet kialakítása

Az individuum mélyes tiszteletén alapuló, a gyermeki személyiség egészére ható, életkori sajátosságait, egyéni adottságait, eltérő fejlődési ütemét, szociális helyzetét figyelembevevő, sokoldalú személyiségfejlesztés.

Kulcskompetenciák fejlesztése a tevékenységeken keresztül, kiemelve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, és a sérült, SNI gyermekeket.

Zöld óvodai jellegünk tovább erősítése, pedagógiai munkánk fejlesztése

2.2. Alapelveink:

A gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése

A gyermeki személyiségfejlődés elősegítése, kibontakoztatása az óvodai nevelés módszereivel, eszközeivel. Pedagógiai eszközeink segítségével az óvodai integrációs programban bevont gyermekek fejlesztése, és speciális eszközökkel az SNI gyermekek felzárkóztatása a feladatunk.

Környezet és természetvédelmi ismereteik fejlesztése, bővítése a fenntarthatóság érdekében.

2.3. Nevelési rendszerünk fő feladatai:

Óvodai nevelésünk rendszerében az alábbi fő feladat hangsúlyozott, amely átszövi az óvodai nevelés teljes egészét:

Lakóhelyünk olyan természeti környezetben található, amely egyedülálló értéke nem csak hazánknak, hanem Közép – Európának is.

Ebből adódó nevelési feladatunk, hogy a természeti és társadalmi környezetünk megismerésére nyitottá tegyük a gyermekeket.

Érdeklődésüket felkeltve, fogékonyságukra támaszkodva a környezetükhöz fűződő pozitív érzelmi beállítódás és a környezetvédelmi szemléletmód, magatartás alapelemeinek kialakítása az életkori sajátosságok figyelembevételével.

A Zöld óvoda kritériumrendszerének megfelelően megalapozzuk a környezettudatos magatartás és szokásrendszert

3./ AZ ÓVODA ÁTFOGÓ, GLOBÁLIS NEVELÉSI TERVE, A GYERMEKI SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉT BIZTOSÍTÓ TEVÉKENYSÉGEK

3.1. Általános nevelési feladatok

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodáskorú gyermekek testi – lelki – szellemi szükségleteinek kielégítése, egészséges fejlődésének biztosítása. Egészséges természeti és mentális környezet biztosítása, ahol eredményesen fejleszthetők a halmozottan hátrányos és SNI gyermekeink.

Az óvodai nevelés alapvető keretei:

Gondozás és az egészséges életmód kialakítása

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

3.2. Az egészséges életmód kialakítása

Helye a nevelés folyamatában

Az egészséges életmódra nevelés célja:

A gyermekek testi – lelki elégedettségének, harmonikus fejlődésének elősegítése az óvodai élet során.

Egészséges életvitel igényének megalapozása az óvodáskort követő életszakaszokra

Feladatok:

Egészséges környezet biztosítása

Betegségek megelőzése, korrekciója

Helyes életritmus biztosítása

Egészségügyi szokások, készségek, képességek elsajátíttatása

A fejlesztés tartalma

- Egészséges környezet

Az óvodai környezet és az egészséges életmód kialakítása szorosan összefügg egymással.

Ezért a megfelelő tárgyi környezetről gondoskodni kell:

Az óvoda udvara tágas, a gyermeklétszámnak megfelelő. Játszó, pihenő helyek, virágos és veteményeskertek biztosításával nem csak a szabad játék lehetősége érvényesül, hanem a gyermekek környezetvédelmi szemléletformálásának, környezetük tevékeny megismerésének,

környezetalakító magatartásuk alakításának is fontos helyszíne.

A gyermekmosdók felújítása megtörtént, a higiénikusabb környezet biztosított.

A csoportszobák a változó gyermeklétszám miatt zsúfoltak: gondos szervezéssel, állandó és mobil játszó – tevékenységekre alkalmas helyek biztosításával törekszünk a nyugodt feltételek kialakítására

A csoportszobák berendezései igazodnak a gyermekek méreteihez

Az egészséges, tiszta környezet kialakításában, fenntartásában a gyermekek maguk is aktívan részt vesznek. Ismerkedjenek a vegyszermentes, környezetbarát tisztítószerrel, eszközökkel.

- Betegségek megelőzése, korrekciója

Feladatunk:

A napközben megbetegedett gyermeket elkülönítjük, a szülőt értesítjük, szükség esetén orvoshoz visszük.

A személyiségzavarokra, neurotikus tünetekre utaló jelek esetén (amely a kedvezőtlen családi nevelés, lelki trauma hatására alakul ki) a speciális szakemberhez való irányításon túl, fokozottabban biztosítjuk számukra a személyes törődést, gondoskodást, a feszültségek feloldását játékkal, mozgással.

A tartási rendellenességek megelőzése érdekében odafigyelünk a helyes testtartásra, rendszeres fejlesztő mozgás beiktatásával törekszünk a megelőzésre, illetve a korrekcióra.

- A helyes életritmus

A helyes életritmus életkoronként eltérő képet mutat. A napi életritmus, a rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra.

A vegyes életkorú csoportjainkban a rugalmasságot tartjuk fontosnak, napirendünk összeállításánál ezek az általános elvek érvényesülnek:

Rendszeres, megszokott időben történő tevékenységek kialakítása

Minden gyermek az egyéni tempója szerint vesz részt a tevékenységekben

A felkínált vagy választott tevékenységekbe érdeklődésének megfelelően kapcsolódhat be, illetve fejezhet be.

Az óvónő hatékonyabban érvényesítheti a gyermek segítésére való törekvését.

Napirend	
Időtartam	Tevékenység
7 – 12	Folyamatos délelőtt, benne szabadon választott

	tevékenységek:
	Tízórai, kezdeményezések (kötetlen és kötött): <ul style="list-style-type: none"> • Különböző komplex tevékenységek • Séták, megfigyelések • Levegőzés, frissítő torna, különböző mozgásos tevékenységek
12 – 17	Ebédhez készülődés Ebéd Délutáni pihenés Uzsonna, játék, egyéb tevékenységek A gyermekek folyamatos haza bocsátása A kollégista gyermekek kísérése a kollégiumban

- Egészséges szokások, készségek, képességek elsajátítása

Táplálkozás

A napi háromszori étkezést a Sapex Duett Kft biztosítja

Az étrendről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket.

Az egészséges táplálkozás érdekében zöldség és gyümölcsfogyasztásunkat megvalósítjuk részben a saját magunk termesztett zöldségek és gyümölcsökből, részben szülői felajánlásokból.

Az étkezés feltételeinek kialakításában a gyermekek is közreműködnek

Különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítékre, a gyermekméretű eszközökre.

Az egészségmegőrzés érdekében nevelőmunkánkat kiegészítjük

- a „Szívkingeszláda” és a
- Dohányzás megelőzési programok elemeivel.
- Globális környezetvédelmi látásmód megalapozásával „Egészséges környezet egészséges ember”

Az 6 – 7 éves gyermekek számára szabadidős tevékenység formájában biztosítjuk a komplex egészségnevelési program feldolgozását. (Szívkingeszláda óvodai egészségnevelő program)

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti.

Az óvónő szükség szerinti közreműködésével ezeknek a tevékenységeknek a megtanulását, az ápolási szokások megszilárdítását kívánjuk elérni.

Az eszközök folyamatos biztosításával, helyes használatuk gyakorlásával, a szabályok betartásával a személyes higiéné kialakítása a cél.

Különösen fontos a személyi higiéné iránti igény kialakítása a szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében. A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermekek számára

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás ellen, de egyben fejleszti a gyermek ízlését, önállóságát.

A réteges öltözködés a szülők számára is elfogadott, amely a gyermek egyéni igényeit szolgálja

A csereruha, cserecipő, tartalék fehérnemű, tornaruha, pizsama a szülők által biztosítva van.

Az edzés – nagyon fontos az egészségmegőrzéséhez:

A légfürdőzés, a szabadban töltött minél több idő biztosításával célunk a gyermek egészségének, erőnlétének fokozása.

A környezeti adottságainkat kihasználva sokat sétálunk, kirándulunk

Pihenés, alvás

Az óvodáskorú gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges a pihenés.

A délutáni pihenés előtt mesével, énekkel altatunk, figyelünk a zaklatott, nyugtalan gyermekekre.

Az alvási szokásaikat tiszteletben tartjuk, a pihenéshez kedvenc alvótársukat behozhatják.

A helyiség folyamatos szellőztetését biztosítjuk.

Igazodva a gyermekek alvási igényeihez, a nagyobbak (6 éves kort betöltött gyermekek) a kisebbek zavarása nélkül 14 órától választhatnak a pihenés és a felkínált tevékenység között

Mindennapos mozgás, frissítő tornák szerepe

A gyermekek értelmi képességeinek fejlődését befolyásolja a rendszeres mozgás, a különböző sportok, mozgástevékenységek.

- Naponta többször biztosítjuk a számukra a rendszeres mozgást, frissítő tornát jó idő esetén elsősorban a szabadban, és a tornaszobában
- Felhasználjuk az „Okosodj mozogva” módszer gyakorlatsorait.
- Az Okosodj mozogva módszer segíti a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI gyermekek speciális fejlesztését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Igényesek lesznek a tisztaság iránt

Önállóan mosakodnak, ápolják hajukat, fogukat

Helyesen használják a zsebkendőt

A higiénés eszközöket (fogkefe, pohár) tisztántartják

Saját magukat kiszolgálják, önállóan tevékenykednek, holmijukra vigyáznak

Kulturáltan étkeznek, viselkednek. Az étkezéshez megfelelően használják az eszközöket.

Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhaneműikkel gondosan bánnak, cipőjüket bekötik

Képesek önállóan eldönteni, hogy fel – vagy levegyenek ruhadarabot magukról.

Ügyelnek saját személyük és a környezetük rendjére, gondozottságára.

Igényükké válik a levegőzés, a rendszeres mozgás. Hátrányuk csökken a halmozottan hátrányos és SNI gyermekek esetében.

3.3. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Helye a nevelés folyamatában

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi beállítódása, az érzelmek dominanciája. A természeti környezethez kapcsolódó helyzetek megteremtésével beleszeretnek a természetbe, értékévé válik a számukra, érzékennyé válnak a természet „jelzéseire, üzeneteire”.

Fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonos, szeretetteljes légkör vegye körül. Az „én” fejlődést elősegítik a vegyes életkorú csoportjaink, ahol az óvónő – a társ modell. A különböző életkorokkal való együttműködés a sokszintű szocializálódást segíti elő.

Célja:

A személyiség fejlődése során a gyermekek optimális kapcsolatának alakítása a szűkebb és tágabb társadalmi és természeti környezettel.

Pozitív érzelmi viszonyulásra törekvés akarati életük, jellemvonásuk alakításában, tiszteletben tartva a gyermekek egyéniségét.

Feladatok:

Az érzelmi nevelés és szocializáció feltételeinek megteremtése

Kapcsolatok biztosítása, elősegítése, tiszteletben tartása

Értékek, normák közvetítése, színtereinek biztosítása, kiemelve a környezeti nevelés érték közvetítésének lehetőségeit, amelyek a környezetük és az élőlények tiszteletében fejeződik ki.

A természethez fűződő pozitív viselkedésnormák fejlesztése

Egymás elfogadása (hátrányos és SNI gyermekek)

A fejlesztés tartalma

- *Az érzelmi nevelés és a szocializáció feltételeinek megteremtése*

Törekszünk a barátságos, derűs légkör kialakítására, a gyermekek biztonságérzetének megteremtésére

A rugalmas napi szervezéssel a várakozás kiküszöbölésének csökkentése

A csoportok családias légkörének megteremtése, intimitásuk növelése a kuckók, bensőséges zugok, állandó tevékenységek helyszíneinek biztosításával

A közös, élményszerű tevékenységekkel, az óvónővel és a társakkal, valamint a természeti környezettel való pozitív érzelmi kötődés elősegítése

A hátrányos helyzetből fakadó érzelmi és szocializációs zavarok kompenzálása a gyermekek pozitív tulajdonságainak erősítésével, a pozitív modellkövetés lehetőségeinek biztosításával

Kapcsolatok biztosítása, elősegítése

A felnőtt – gyermek kapcsolat alapja és háttere minden pedagógiai munkának: az óvónő személyiségének modellkövetése hat a gyermek egyéni fejlődésére, így a természethez való pozitív érzelmi viszonyulásra is.

A meleg nevelői attitűd érzelmi támaszt nyújt a csoportban, megalapozza a gyermekek egymáshoz és a környezethez, természethez való viszonyát

A társadalmi értékrend közvetítése következetes, szeretetteljes, őszinte módon történik

A gyermekek egyéni fejlettségének, eltérő szociális háttérének figyelembevételével a differenciált bánásmód érvényesül a napi munkában

A gyermek – gyermek közötti kapcsolat az egészséges „én” fejlődést, a nagyfokú szocializációt segíti elő a vegyes életkorú csoportban.

A kortárs modell hatékonyan érvényesül a vegyes korosztály összetételével.

Egymás másságának, képességbeli különbségének elfogadásával beleérző képességük fejlődik.

A különböző tevékenységek végzése során elősegítjük együttműködési készségük fejlődését. A spontán és az alkalmanként tudatosan kialakított kis csoportok, a páros helyzetekben való együttműködés lehetőségének szervezésével a kooperatív tanulás, az empátia, tolerancia, és a szociális készségek fejlesztését segíti elő.

A gyermek – természet közötti kapcsolatban az egyén környezetvédelmi tudatformálása, szabálytudata elősegíti a környezetért felelős életvitel kialakítását.

- Értékek, normák közvetítése

A pozitív érzelmekkel összekapcsolt közösségi és környezetvédelmi szokások előfeltételei annak, hogy a gyermekek be tudjanak illeszkedni szűkebb és tágabb környezetükbe.

A szokások értelmének felismerésével alkalmazkodnak a természet és a csoport életéhez: ez a normakövető magatartás az óvónő személyes példáján keresztül hatékonyan érvényesül.

A környezet és természetbarát életvitelt megalapozzuk az óvodánkban kialakított szokásrendszerekkel.

- Az együttélés, a viselkedés érvényesítő módjai

A bizalom, a szeretetteljes felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolat alapja, az együttélés feltétele.

A környezeti problémák iránti érzékenység, felelősségvállalás az élő és élettelen környezeti tényezők lényeges tulajdonságainak megtapasztalásával, értékeinek megismerésével fejlődik.

A tiszteletadás alapvető követelmény, megnyilvánulásait szóban és kommunikációs helyzetekben gyakorolhatják.

Egymás és a felnőttek munkájának, a természet értékeinek megbecsülése csoportnormává kell, hogy váljon.

A tapintatos és természetvédő viselkedést tevékenységük során is gyakorolják.

A figyelmesség, a segítségnyújtás számtalan formáját tudják a vegyes életkorú csoportban megélni.

A türelemmel vágyaikat, kívánságaikat tanulják meg késleltetni.

Önfegyelmük a csoportnormához, a természethez való alkalmazkodással erősödik.

Kudarctűrő képességük a reális önértékeléssel fejlődik

Színterek:

- *Beszoktatás*

A gyermek közösségbe való kerülését megalapozzuk a beíratást követő családlátogatással, ahol megismerkedünk a gyermekkel, otthoni környezetével.

Lehetővé tesszük, hogy ellátogasson az óvodába

Óvodakezdekskor igény szerint szülővel kezdi óvodai életét – anyás beszoktatás.

A gyermekek kedvenc tárgyukat, ami fokozza a biztonságérzetüket, magukkal hozhatják.

- *Hagyományok, ünnepek*

A közös készülődés, tevékenység, a holnap öröme, az ünnepek érzelmi átélése gazdagon motivált tevékenységekre épül.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek maguk is aktívan vegyenek részt a szervezésben.

A tevékenységek egy része kizárólag a gyermekcsoportban kerül megvalósításra, más részük az egész óvodára kiterjed.

Az ünnepek témakörei:

A gyermekek ünnepei: születésnap, névnap, anyák napja, évváró, gyermeknap

A természettel összefüggő ünnepek: szüret, Mikulás, Karácsony, Madárkarácsony, farsang, húsvét, Madarak és fák napja, Föld napja, Víz világnapja, Takarítási világnap, Állatok világnapja

A társadalmi ünnepek: nemzeti ünnepeink

A jó érzelmi előkészítés és a fokozódó várakozás maga az ünnepi együttlét, melynek hangulatát egyedi esetekben az óvónők és a szülők közös ajándéka fokozza (bábozás, ének, dramatizálás)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Kialakul a gyermek én tudata, önérvényesítő törekvései.

Fel tudja mérni saját helyzetét a csoportban, és a természeti környezetben.

Képes a kooperatív együttműködésre.

Önbizalma alapján képes az önálló helyzetmegoldására, a konfliktusok kivédésére, megoldására.

Feladatai megoldásában kitartó, feladattudata kialakult.

Képes mélyebb érzelmek átélésére, saját érzelmei kifejezésére.

A természeti és társadalmi környezete iránt empátiás készsége kialakult.

Szükségletei, érzelmei felett uralkodik.

Segítjük az óvodai integrációs programban részt vevő gyermekek felzárkózását, elfogadását.

Igényli a közös tevékenységeket társaival, elfogadja és betartja a kialakított szabályokat úgy a közösségben, mint a természetben.

Figyel a felnőttek és társai munkájára, a természet jelzéseire, az értékeiket megbecsüli.

Kérés nélkül segít társainak, együtt érez a közösség tagjaival.

A csoport közössége érdekében önként vállal feladatokat.

Szívesen vesz részt minden olyan tevékenységben, amely a környezetének óvására, védelmére, a környezeti problémák enyhítésére, javítására irányul.

3.4. Az értelmi – és az anyanyelvi nevelés megvalósítása

3.4.1. Értelmi nevelés

Az értelmi nevelés helye a nevelés folyamatában

A gyermek értelmi képességeinek kibontakozása, az önálló, aktív gondolkodás alapjainak lerakása, a képi – szimbolikus reprezentáción alapuló kognitív folyamatok 3 – 7 – 8 éves korra rendeződnek.

Az élethosszig tartó tanulás alapjainak lerakása óvodáskorban kezdődik.

Célja:

Az élmény, a tapasztalat, a tevékenység által úgy fejlődjenek a gyermekek értelmi képességei, kognitív funkciói, hogy az egyre változó helyzetekben jelentkező feladatokat képesek legyenek megoldani, és el tudjanak igazodni a világban, ezáltal tudatosan, harmonikus kapcsolatban éljenek a természeti és az ember által épített környezettel.

Feladata:

A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása

A megismerő tevékenységet segítő kognitív képességek fejlesztése.

A körülötte lévő világ szélesebb megismerése érzékszervei, tapasztalásai útján.

A fejlesztés tartalma

Az egész értelmet, a megismerés egész folyamatát fejlesztjük.

Az értelmi erők fejlődését mind magasabb szintű ismerettartalommal, értelmi erőfeszítést kínáló új feladatok állításával fokozzuk.

A tapasztalatszerzést minél többféle megismerő tevékenységgel aktivizáljuk, hogy a világról életkoruknak megfelelő ismereteket, információkat szerezzenek

A gondolkodás, az ok – okozati összefüggések, a képzelet, a valóságnak megfelelő ellenőrzése irányában tolódik.

Minél több szintéren valósuljon meg a HHH és SNI gyermek fejlesztése.

A helyes fogalmak kialakításával, az analízis – szintézis műveletekkel, összehasonlító – megkülönböztető képességük fejlesztésével, érdeklődésük fenntartásával a gondolkodás és a fogalomkör alakítására törekszünk.

Az önálló, a páros vagy mikrocsoportos megfigyelés, problémamegoldás lehetőségeinek széles körű alkalmazásával a zavartalan értelmi fejlődést biztosítjuk.

Programunkban úgy szervezzük a tapasztalatszerzést, hogy a gyermekek egy adott témakörben évről évre ugyanazokat a dolgokat tapasztalják, a differenciálás által ismereteik így egyre mélyebbekké válnak.

A tapasztalatszerzésben tevékenyen, aktívan, nyitottan és kreatívan vesznek részt, amelynek helyszíne a természeti környezet, ahol terepgyakorlatok biztosítják a széleskörű ismeretszerzést.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az eredményességet a gyermek önmagához viszonyított fejlődéséhez mérjük.

Kognitív képességei (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, intermodalitás, szerialitás, testséma, beszédmotorika) optimálisan fejlettek

Belső érzékelése (mozgás, egyensúly) megfelelően működik.

Múltbeli tapasztalataira építve felfogja környezetének eseményeit, különbséget tesz a valóság és a képzelet világa között.

A dolgok közötti összefüggéseket felfedezi, a lényeges jegyek alapján általánosításokra képes

Az ok – okozati összefüggések felismerésével az önálló problémamegoldás felé halad, amelyben sikeresen alkalmazza a gondolkodási műveleteket.

Életkorának megfelelő ismeretei birtokában „környezeti polgárrá” válik.

Elfogadó, segítő emberek nevelése a cél, akik elfogadják a másságot (szociálisan hátrányosan élőket SNI társukat), és fejlődésükben segítik közös játékok, tevékenységek útján.

3.4.2. Anyanyelvi nevelés

Helye a nevelés folyamatában

A mozgás, a beszéd és a gondolkodás egymással kölcsönhatásban alakul.

A nyelvelsajátítás során a beszéd megértése és a beszéd létrejötte egymást feltételezve, támogatva fejlődik.

Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egész életét, szerves része az óvodai élet minden mozzanatának.

Célja:

A gyermeki szókincs bővítése

A sajátos nyelvi formák megismerése

A nyelvtanilag helyes beszéd használata

Gondolataik, élményeik, elképzelésük önálló, érthető, választékos kifejezése

Feladata:

A felnőtt modellszerepének érvényesülésével a gyermeki kommunikációs készség fejlesztése

A beszédkezdés fenntartása, a gyermeki kérdésekre, élményekre fordított idő biztosítása

A beszédművelés, a kommunikáció, az illem, a helyes ejtés érvényesülésének elősegítése különböző tevékenységekben.

A fejlesztés tartalma

Az óvodás gyermek elsősorban érzelmi alapon mintakövetéssel tanul, így fokozottan igaz, hogy az óvónő minden megnyilatkozása modellértékű.

A gyermek óvodai környezete – a felnőttek és a gyermekek egymás közötti érintkezése – legyen elfogadó, együttműködő, meleg, támogató, határozott és következetes.

A felnőtt eszköztárában szerepeljen a humor és a vicc, de kerülje a gyermekre irányuló gúnyt, kiabálást, fenyegetőzést.

Beszédhelyzetekben a gyermek átveszi a környezetétől a szórend, a ragok, a jelek, a képzők, a névelők, a névutók, a névmások, az igekötők, igemódok gondolatot kifejtő és a környezet számára pontosan érthető használatát.

A láncszerű vagy szaggatott szövegszerkeztéstől a jól szerkesztett, nyelvtanilag helyesen felépített mondatokig jutnak el a gyermekek.

Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés eszközei: mondókák, mesék, bábok, dramatikus és anyanyelvi – kommunikációs játékok. Ezek szorosan kapcsolódnak a mindennapi élethez, a fejlesztés területeihez: környezetismeret, rajz – kézimunka, ének – zene, testnevelés, játék – munka – gondozás.

A beszédtechnikai hibákat az óvónő(légzéstechnika, artikulációs stb.) ismerje fel, és a spontán beszédnél, vers és mesemondásnál példaadással korrigálja.

Nagyfokú elmaradás esetében logopédiai vagy beszédfejlesztési kezelést kell igénybe venni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Beszédük folyamatos, logikailag összefüggő.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot. Megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel beszélnek (állító, tagadó, kérdő, óhajtó mondatoknál).
- A névmásokat, névutókat, igekötőket, igemódokat helyesen alkalmazzák.
- Megtanulják az önérvényesítés és alkalmazkodás helyes arányát: figyelmesen végig hallgatják egymást. Bátran nyilatkoznak, érzelmeiket, gondolataikat természetes gesztussal, arcjátékkal is kifejezik.
- A halmozottan hátrányos helyzetűek nyelvi korlátja csökken.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1. A játék

Helye a nevelés folyamatában

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, amelyben tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Élményei játékforrássá válhatnak.

A játék örömforrás, motivációja magában a tevékenységben van.

Az óvodáskorú gyermek személyiségfejlesztésének eszköze, amely a képességeinek fejlődését segíti elő, párhuzamosan lehetőséget biztosít a szociális kreativitás fejlődésére (magatartásmódok, szerepek felcserélése, mások ötleteire való nyitottság stb.).

A játékot kísérő pozitív élmények a fejlesztő hatást fokozzák: közlési vágyat ébresztenek, nő a gyermek beszédkedve, fejlődnek az egymás közötti társaskapcsolatok, viselkedési szabályok.

A tanulási folyamat szinte teljes egészében a játékon alapul.

Értelmi és szociális képességek kialakulását optimálisan elősegíti a játék, amely a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődését is biztosítja.

Célja:

A gyermek szabad képzettársításának, egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása

A játékban integrált tanulás lehetőségeinek (intellektuális, mozgásos, szociális) biztosítása

Feladata:

Élménynyújtás, tapasztalatszerzés

A játék feltételeinek: megfelelő léghőmérséklet, hely, idő, eszköz, és

a gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása

A játék irányítása – az óvónő feladata

A fejlesztés tartalma:

A játék témája, tartalma a gyermekek valóságról szerzett tapasztalataitól, ismereteitől függ, ezért törekedni kell arra, hogy minél jobban megismerjék környezetüket, részesei legyenek az eseményeknek (pl.: orvosi rendelő, szüret stb.). Közös alap lehet a gyermekek egyéni élményei is. A pozitív tapasztalatok mellett a negatív élmények is megjelenhetnek a játékban, az óvónő jelenléte ezért igen fontos.

A nyugodt, a barátságos, kiegyensúlyozott léghőmérséklet megteremti a gyermek választási lehetőségét, válogatni, dönteni tud, hogy mit, hol, és kivel kíván játszani. Elmélyülhet a választott tevékenységben, pozitív és negatív érzelmeit kijátszhatja. Ennek alapja az óvónő és a gyermek szeretetteljes kapcsolata

A jó játék feltétele a megfelelő hely, és az egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagok és játékszerek rendszere. A hagyományos játékszerek mellett a természetes anyagokból készített játékoknak, az évszakonként elérhető anyagokból készített eszközöknek alkalmazása nagyszerű kiegészítői az élményanyagok kivetítésének. Készítésüket az óvónő segítségével a gyermekek is elsajátíthatják.

A játékeszközök szabad birtoklásának joga, differenciált megosztása az alkalmazkodó képességet, a közösségi életben történő együttműködési készséget segíti elő. Az ingerszegény környezetből jövő hátrányos helyzetű gyermekek eszközbirtoklási vágya erőteljesebb.

A játékhelyzetek, a társakkal történő, kompromisszumokon alapuló tevékenységek személyiségüket pozitív irányba fejlesztik.

Az állandó és az ideiglenesen kialakított játszóhelye (a csoportszobában és az udvaron) a gyermek kreatív tárgy és helyhasználatát, döntésképeségét, a szituációhoz való alkalmazkodás képességét formálja.

Szabályokat az eszközök rongálása, egymás játékának zavarása, és a tevékenységek akadályoztatása esetén alkalmazunk.

A rugalmas napirendünkkel igazodunk a játék feltételeihez, csak annyi időt veszünk igénybe egyéb tevékenységekre (pl. étkezés), amennyi feltétlenül szükséges.

A gyermekek egyéni képességeitől függően szükség van az óvónő által kezdeményezett, irányított játékokra is. A hátránykompenzálást, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását,

differenciált fejlesztését segíti elő az óvónő által kezdeményezett, személyre illetve mikrocsoporra tervezett, irányított játék.

A játék örömét, fejlesztő jellegét fokozza, hatékonyságát növeli az, ha az óvónő maga is szeret játszani, ismeri a gyermekek érdeklődését, fejlettségét, tapasztalatait, szociokulturális háttérét, s ezeknek az ismereteknek birtokában a játékot a differenciálás, fejlesztés eszközeként kezeli.

A gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták, mint fő tevékenységi formák, a képességeiknek kibontakoztatásában, fejlesztésében nagy szerepet játszanak.

A *gyakorlójáték* a beszéd megjelenésétől kezdődő fejlődéssel együtt csökken. A gyermekek a játéknak ezen a fokán a fölhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek. Ez a játékfajta jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeként is, így fontos, hogy megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítsunk a manipulációs vágy kielégítéséhez.

A *szerepjáték* a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki. Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújt. A valóság lényeges elemei megjelennek a vállalt szerepeken keresztül, amelyek a társas kapcsolatokra, a közösségi élet alakulására hatnak. Kiemelten fontos játéktevékenység, hiszen gyermekek fejlődéséhez, életmódbeli hátrányoknak leküzdéséhez olyan személyiségjegyeket fejleszt, mint az együttműködési készség, akarati tulajdonság, beszédkészség, gondolkodás, kreativitás – ezáltal a helyes viselkedési formák alakulását is pozitív irányba befolyásolja. A szerepjáték számos eszközt igényel, amit igényük szerint készítenek el.

A *barkácsolás* teret biztosít a gyermekek számára játékuik eszközökkel történő bővítésére, melyet fantáziájuk segítségével érhetnek el. Állandó sarokkal, eszközökkel, anyagokkal segítjük elő e tevékenység kibontakozását.

A szerepjátékot gazdagítja az irodalmi élményekre épülő dramatizálás és bábozás. A báb állandó jelenlétének biztosításával módot nyújtunk az élményeik eljátszására, a mesék szándékuk szerinti átformálására, új történetek kitalálására.

A *szabályjátékok* egyes fajtái a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik. Megtanulják a magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, eredményre törekvést, kudarctűrést. Az óvónő figyelmét, részvételét ez a játékforma különösen megkívánja.

A környezetvédelem jeles napjaihoz és a játékban integrált tanuláshoz alkalmazzuk a *környezetvédelmi játékaikat* (nyomkeresés, stb.)

Dramatikus és dráma játékaink

A drámapedagógia a személyiség fejlesztésének olyan módszere, amelynek során az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a nevelő által irányított, csoportban végzett közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek. (Palásthy, 2003.)

Interdiszciplináris jellegű, minthogy benne több tudomány és művészet hatása talált egymásra. Ennek megfelelően a drámapedagógia gyökerei a színművészetben, pedagógiában és pszichológiában egyaránt fellelhetők.

Óvodai alkalmazása elősegíti az:

- Ön – és emberismeretet
- Mélyíti, fejleszti a társas kapcsolatokat
- Segíti a produktív és a reprodukív fantázia fejlődését
- Elősegíti a tér – időérzék fejlődését
- Döntési és meghatározási képességet erősíti
- Hat a beszéd tisztaságára, a beszéd fejlődésére, a gyermek kifejezőkészségére
- Bővül kommunikációs és mimetikus eszköztárunk

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szeretnek és tudnak játszani úgy, hogy megértik és elfogadják egymás gondolatainak, tevékenységének logikáját.

Szívesen bekapcsolódnak az óvónő által kezdeményezett nyelvi – értelmi képességet fejlesztő és drámajátékokban

A környezetükben megfigyelt, tapasztalható jelenségeket képesek feldolgozni és újraalkotni.

Önállóan kezdeményeznek szerep – és szabályjátékokat, egymáshoz és a szabályokhoz tudnak alkalmazkodni.

Elfogadják egymás véleményét, javaslatát, a konfliktusokat megoldják.

Képesek problémahelyzeteket megoldani (dominó, puzzle, kártya).

Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan készítenek, játékaikban felhasználják azokat (bábok, fejdíszek, stb.)

4.2. A munkajellegű tevékenységek

Helye a nevelés folyamatában

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka és a munkajellegű játékos tevékenységek.

A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A külső szükségesség hatására a gyermeknek valamit el kell végezni, teljesítenie kell, a munkájának eredményét ő és mások is tapasztalják.

A természeti és a társadalmi környezetükről tapasztalatokat, ismereteket szereznek, megfigyeléseket végeznek, ezáltal minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a munkavégzés, szervezés készsége, szokása, az eszközök helyes kezelése, használata.

Fejlődik, alakul kötelesség és felelősségtudatuk, erősödik kezdeményező és együttműködési képességük.

Az óvodában elsősorban a munka az, ami a közösségért végzett tevékenység. Hatására alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés.

Célja:

A gyermek személyiségének alakítása, fejlesztése az óvodai élet során megszeretett és megkedvelt munka, munkajellegű játékos tevékenységeken keresztül.

Feladatok:

Különböző munkafajták lehetőségeinek és választhatóságának biztosítása, amelyek fejlesztik képességeiket, gazdagítják személyiségüket

Tapasztalatok útján fedezzék fel a munka hasznosságát, szükségességét

Belső motiváció készítse a munka végzésére a gyermeket

Éljék át a tevékenység örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, becsüeljék meg egymás és a felnőttek munkájának eredményét

Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, éljék át „magunk és közösen csináltuk” sikerélményt.

Alakuljon ki bennük, mikor játsszák a munkát és mikor végeznek eredményt hozó munkát.

A munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartására, a testi épség megóvására nevelünk.

Fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony kialakítása, amelyben támaszkodunk a munkára nevelés potenciális feltételeire:

a gyermek tevékenységi vágyára,
a felnőttekhez való viszonyára,
utánzási vágyára,
önállósági törekvésére,
a feladatok elemi szintű megértésére.

A fejlesztés tartalma:

A feltételek megteremtése

Teremtsük meg a gyermekek számára életkoruknak, fejlettségüknek, erejüknek megfelelő, változatos munkalehetőségeket.

Végezhessenek olyan munkát önmaguk és a csoport – óvoda érdekében, amit egészségkárosodásuk nélkül képesek végezni.

A gyermekek méretéhez igazodó, könnyen kezelhető eszközöket kell hogy a rendelkezésükre bocsássunk, amelyek nem okoznak balesetet.

A nyugodt, kiegyensúlyozott légkör az elmélyülést segíti elő.

A munkavégzéssel a gyermekek önállóságának és alapvető ismereteinek, készségeinek fejlesztése a cél.

A napirendben megfelelő időt biztosítunk e tevékenységhez is.

Az óvónő és a dajka mintát ad a gyermekek számára a pontos, kitartó feladatvégzésre.

A fejlődés következményeként a gyermekek maguk ismerik fel egy – egy szituációban a munka elvégzésének szükségességét.

Munkafajták – munkajellegű tevékenységek

Mindennapi élettel kapcsolatos munkák:

- Terítés
- Törölgetés
- Söprögetés
- Teremrendezés
- Elrakodás
- Naposság
- Haletetés

Heti munkanap: ugyanazon a napon, ugyanaz a feladat végzése:

- Játékválogatás
- Rendezés
- Portörletés

- Zöldség és gyümölcs tisztítás
- Növényápolás: viráglocsolás, kerti munka (kapálás, gyomlálás, locsolás)

Évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó munkák:

- Kerti munka, levelek összegyűjtése a Föld napján és a Takarítási Világnapon
- Nagytakarítás, dekorálás ünnepek előtt
- Kokárdakészítés
- Játékeszközök, könyvek javítása
- Segítés a felnőtteknek
- Te szedd! – országos szeméthyűjtési akcióban való részvétel

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A munka a gyermekek életének szerves részévé válik.

Szükségleteinek megfelelően képesek ellátni önmagukat öltözködés és önkiszolgálás területén. Szívesen bekapcsolódnak, illetve vállalnak naposi feladatokat, és alkalomszerű munkákat, megbízásokat.

Segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában.

A munkához használt eszközöket célszerűen, rendeltetésszerűen használják, ügyelve a balesetek megelőzésére.

Minden területen képességüknek, fejlettségüknek megfelelően segítenek, így a kisebbek kiszolgálásában is.

4.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A folyamat játék, a végeredmény tanulás”

(Páli Judit 1992)

Helye a nevelés folyamatában

Óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú, a gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek az őket körülvevő világgal, s nem egymástól elszigetelt ismereteket szereznek.

A gyermekek legnagyobb értelmi teljesítményét, az anyanyelv elsajátítását az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzási késztetéstől hajtva valósítja meg.

Ez a mintakövető utánzás a tanulás legfőbb formája, amely a környezetvédelmi tudatformálás egyik eszköze is.

A tanulási folyamat alapját az érzékelés, észlelés útján szerzett tapasztalat képezi, a körülötte levő világot érzékszerveivel, tapasztalás útján ismeri meg.

A tapasztalatokhoz változatos tevékenységeken jut el a gyermek, amely tevékenységek meghatározzák a környezethez való viszonyulást.

A tevékenység során fejlődnek: a cselekvési, kognitív és gondolkodási képességei, alapjául szolgálva a környezetről – társadalomról kialakítandó tudás bővítésének lehetőségeit.

A képességek fejlettsége tevékenységekben mérhető, és fejlesztése a tevékenységek által lehetséges, így a környezetét óvó, védő tevékenysége, magatartása is.

A tanulás során minden hatás komplexen érvényesül, az egész gyermeki személyiségre hat, így alapozzuk meg a gyermekek környezeti tapasztalatait, tudatos környezetvédő, környezetbarát személyiségét.

Célja:

Az óvodáskorú gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése sokoldalú tevékenységek biztosításával, amely a bioszféra- és benne az emberi társadalom iránti tisztelet értelmi megalapozása.

Feladata:

- A tanulás feltételeinek megteremtése
- A tanulás megszervezése – tervezése
- A tanulás irányítása

A fejlesztés tartalma

Programunk szélesen értelmezi a tanulást. Kiindulópontja a gyermek játéka, amin keresztül legjobban fejlődik. A játékhoz kapcsolódnak azok az élmények, felfedezések, tevékenységek, amelyeket az óvónő biztosít.

Lényeges, hogy a gyermekek önként vegyenek részt a különböző tevékenységekben, lehetőleg mikrocsoportos formában.

A kötetlen óvónői kezdeményezések tevékenységbe ágyazottak, képszerűek, szemléletesek. Minden tevékenységre a játékosság és az utánzásra épülés legyen jellemző.

Vegyes életkorú csoportjainkban a testnevelés kötött formában történik, belső differenciálással.

A nyugodt tanulás feltételeit az óvónőnek kell kialakítania. A napirend rugalmasságával, a szokásrendszer kialakításával minél több lehetőséget teremtünk a folyamatos tanulásra. Ehhez biztosítjuk az állandó játszó – tevékenységi helyeket, valamint a csoportszoba mobilitását. A vegyes életkorú csoportjainkban az együttélés, az alkalmazkodás, a többsikű magatartás a szocializációt is felgyorsítja, és a tanulási folyamatban is nagy szerepe van. A Hortobágyi

Nemzeti Park, mint természetvédelmi terület, környezetvédelmi nevelésünk meghatározó feltétele.

Értékeinek megismerésével, terepeinek, kincseinek felfedezése során a helyes magatartási – viselkedési szabályok tanulásán, betartásán kívül, a gyermekek többszörös ismeretszerzési lehetősége változatos formában történik: terepgyakorlatokkal, kísérletekkel, kutatásokkal.

A szervezett tanulás formái közül a gyermekek megismerési és közlési vágyához, munkatempójához leginkább rugalmasan alkalmazkodó kötetlen foglalkoztatási formát alkalmazzuk, amely a tudás – tevékenységvágyukra épül.

A napi tevékenységi formák azt tükrözik, mely területe a hangsúlyos, a tartalmat illetően a komplex feldolgozás érvényesül.

Kötetlen	3 – 4 – 5 évesek	5 – 6 – 7 – 8 évesek
mese, vers	Naponta	
ének, zene, énekes játék	Heti 1 alkalom	
a környezet tevékeny megismerése	Heti 1	Heti 2
rajzolás, mintázás, kézimunka	Heti 1	Heti 2
Kötött tevékenységek		
testnevelés	Heti 2 (heti 1 vegyes életkorú csoportban, heti 1 saját korosztályával)	
napi frissítő torna	Szükség szerint minimum napi két alkalommal	
Napi időkeret	35 – 45 perc	Max. 65 perc

A szervezett tanulás munkaformái közül egyedül a testnevelésnél alkalmazzuk a frontális formát, a többi tevékenységnél a mikrocsoportos, a páros és az egyéni formát tartjuk a leghatékonyabbnak.

A tanulási folyamat tervezésénél a játék, a tartalmi, környezeti összefüggés adja a folyamat fő mozzanatát. Benne valósulnak meg a szabad önkifejezés különböző módjai, valamint a matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.

A világ (ismeret) komplex feldolgozása erősíti a környezetvédelmi tudatformálást, megalapozza a következő életszakaszok viselkedését, életvitelét, magatartását, a környezetvédelem tanulhatóságát.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal. Életkoruknak megfelelően azonosulnak környezetük természetvédelmi szemléletével.

Kialakul bennük a sikeres feladatmegoldás igénye.

Kifejlődik együttműködési képességük. A „közös – együtt” alapján tudnak és akarnak tenni környezetükért.

Kialakulnak bennük a közösségi élet, és a környezetvédelem szempontjából fontos normák, együttműködési szabályok.

Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékeli egymás megoldását.

Képesek kiscsoportos, és páros feladatmegoldásra, ami a kooperatív tanulást készíti elő.

A következő képzési fokozathoz szükséges ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel rendelkeznek.

A környezet védelméhez és megőrzéséhez szükséges tudás, ismeret, készség birtokában képesek lesznek az élethosszig tartó tanulás környezetvédelmi feladatainak befogadására.

4.3.1. A külső világ tevékeny megismerése

Helye a nevelés folyamatában

A világörökség részén, Hortobágyon, működik óvodánk, amelyet sajátos történelme, értékes élővilága, egyedülálló néprajza teszi pótolhatatlanná. E struktúrából adódóan fontos feladatunk, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve megalapozzuk az érzelmi vonzódást, a felelősségteljes gondolkodást, a környezettudatos magatartást a természeti és társadalmi környezet iránt.

A környezethez való ragaszkodással a szülőföld szeretetét alapozzuk meg.

A gyermekek környezetvédelmi szemlélete, a helyes természet és környezetvédelmi magatartásformák kialakítása e területen hatékonyabban érvényesül.

Megtanulják, élethelyzetekben gyakorolják a szelektív hulladékgyűjtést.

Az újrahasznosítás, mint lehetőség, beépül kreatív gondolkodásukban az óvónő által kezdeményezett játékok segítségével.

„Taposs laposra!” – és más gyakorlati módszert sajátítanak el a környezetkímélő módszerekből.

Energiapazarlást életkoruknak megfelelően kiküszöbölik, illetve megszüntetik: kézmosásnál, mosakodásnál, locsolásnál, stb

A külső világ tevékeny megismerése olyan tevékenységekben jelenik meg, amelyekből erkölcsi, életmódbeli, esztétikai, értelmi (matematikai) ismeretek sajátíthatók el. Tapasztalják a formai és mennyiségi viszonyokat.

Célja:

Szűkebb és tágabb környezetük természeti értékeinek, néphagyományának megismerése

A természethez való pozitív viszonyulásuk, értéktudatuk alakítása

Helyes szokások, viselkedésformák, normák, szabályok kialakítása.

Az ember és a természet harmonikus együttélésének megalapozása

Feladatok:

Hortobágy természeti értékeinek, jellegzetes állat és növényvilágának, népi kultúrájának megismerése: *pásztorhagyományok, épített értékeink, őshonos állatok, védett növények, állatok*

Környezetvédelmi szemléletmód megalapozása: magatartásformák gyakorlásával, környezetvédő és szépítő tevékenységekkel

A környezet formai, mennyiségi viszonyainak tapasztalása

Pozitív és negatív példák megismerésével a tudatosabb alkalmazkodás kialakítása, a természet tisztelete, a benne élő ember szerepének megítélése, a gyermekek életmódjának, éleltszemléletének formálása.

A fejlesztés tartalma

Óvodába kerüléskor a gyermek már rendelkezik tapasztalatokkal szűkebb környezetéről

Az óvodai tágabb környezet biztosítja számára egy új társaskapcsolati helyzet, régió megismerését.

A személyes kapcsolatok, a közös élmények, tevékenységek hatására fokozatosan hozzájárulnak környezetük ápolásához.

A különböző témakörök feldolgozása ismereteiket szélesíti, tájékozottságukat segíti:

Tapasztalják testük működését, az orvos, a gyógyszerész, védőnő munkájának fontosságát.

Élményszerző sétákon megfigyelik a különböző foglalkozásokat, a felnőttek munkájának fontosságát, hasznosságát. Megismerik munkafolyamataikat, eszközeiket.

Gyakorolják a közlekedés szabályait, megismerik a fontosabb jelző táblákat, közlekedési eszközöket.

Felfedezik és megértik az ember és a természet kölcsönhatását: egészséges környezet – egészséges ember.

Törekcszenek a takarékos energiafelhasználásra.

Az évszakok jellegzetes jegyei mellett ismereteket szereznek az évszakok, napszakok váltakozásáról.

A házi – vadon élő – és vadállatok életmódjáról szerzett tapasztalatok mellett az élőlények tiszteletét, óvását is megismerik.

Rendszeresen gondozzák, etetik halainkat.

A növények feldolgozása során egyszerű kísérletekkel, a kerti munka, növényápolás végzése közben közvetlen ismereteket szereznek a növények életmódjáról, hasznosságukról.

Komposztálunk, vegyszermentesen termelünk.

A tanösvény megfigyelése során ok – okozati összefüggések, kölcsönhatások felfedezése
Különböző élethelyzetekben tapasztalják a környezetszennyezés növény és állatvilágra gyakorolt hatását, egyszerű kísérleteket végeznek.

Megismerik szülőhelyük jellegzetes és védett flóráját és faunáját, rendszeresen kirándulnak a pusztába, ahol évszakonként különböző szempontú terepgyakorlatokat végeznek.

A természetvédelem jeles napjait tevékenyen ünneplik: fa és virág ültetésével, takarítással.

Biokertünkben folyamatosan ápolják, gondozzák növényeinket. A megfigyeléseken kívül étrendünket kiegészítjük a magunk termesztett zöldséggel, gyümölcscsel.

Virágos – szikla és gyógynövénykertünket, cserepes növényeinket rendszeresen ápolják

Környezetük formai, mennyiségi viszonyainak tapasztalása során:

Válogatnak, osztályoznak, összehasonlítanak megadott, majd saját szempont szerint

Sorbarendeznek mennyiség és felismert szabály szerint

Számfogalmuk alakul méréssel, számlálással, párosítással, tö és sorszámnevek alkalmazásával, darabszám változtatással.

Tapasztalatot szereznek a geometriai formákról építéssel, sík – és térbeni alkotásokkal, geometriai formák felismerésével.

Tükörrel végeznek különböző tevékenységeket.

Síkban és térben történő tájékozódási képességük fejlődik a rajz, az énekes körjáték, a szabályjáték segítségével.

Önálló problémamegoldó képességük fejlődik a különböző feladathelyzetekkel, társasjátékokkal, találós kérdésekkel, esetenként munkáltatólapokkal.

A fokozatosság, a koncentrikusság, a differenciálás elve érvényesül a tevékenységek tervezésénél, szervezésénél.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Szűkebb és tágabb környezetükben életkoruknak megfelelően eligazodnak:

- Ismerik saját nevüket, szüleik nevét, foglalkozását, lakcímét
- Tudják az emberi test részeit, magukon és másokon is megnevezik.
- A higiéniai szokásokat elsajátították
- Ismerik környezetük intézményeinek nevét, rendeltetését (óvoda, iskola, orvosi rendelő, gyógyszerár, ABC, posta, MÁV, rendőrség)

Közlekedésről szerzett ismereteik alapján:

- Tudják a közlekedési eszközök nevét, az utazás – közlekedés szabályait betartják
- Tudatosodik bennük, hogy a járművek az emberi munka részei
- Ismerik a környezetbarát közlekedést (kerékpár, tömegközlekedési eszközök)

Az évszakok feldolgozása segítségével:

- Különbséget tesznek az évszakok között
- Ismerik jellegzetes jegyeiket
- A hozzájuk kapcsolódó hagyományokat, környezetvédelmi feladatokat
- Felismerik, megnevezik a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat.

Az állatokhoz kapcsolódó ismereteik szerint:

- Felismerik környezetük állatait
- Csoportosítják különböző szempontok szerint
- Az állatokat szeretik, óvják, védik őket, különös tekintettel a védett állatokat
- Megismerik Hortobágy őshonos és védett állatait (magyar szürke, daru, parlagi sas..stb)
- Tevékenyen vesznek részt védelmükbe, gondozásukba (madáretetés): gondozzák a madáretetőket, itatókat évszaknak megfelelően
- Saját maguk is készítenek madárvédelmi eszközöket az újrahasznosítás elvének megfelelően

A növények témakörben:

- Ismerik fogalmát, annak tartalmát
- Tapasztalják és tudják az időjárás és a növények fejlődésének összefüggéseit
- A növényeket csoportosítják
- Tevékenyen vesznek részt gondozásukban, a hozzájuk kapcsolódó munkákban (szüret, veteményezés, gyomlálás)
- Ismerik lakóhelyük védett és gyógynövényeit

Színismeretük:

- Alapján megnevezik a sötét és világos színeket, azok árnyalatait
- A tárgyak, jelenségek közötti összehasonlításokat színük és rendeltetésük szerint is elvégzik.

Hagyományápolásuk során:

- Megismerik a környezetvédelem és a néphagyomány jeles napjait
- A hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket, szokásokat
- Aktívan vesznek részt ezek megünneplésében.
- Bekapcsolódnak községünk rendezvényeibe (Falunap, Faluházi Advent)

A matematikai tapasztalatszerzés eredményeként:

- Képesek az óvónő és egymás gondolatait megérteni és követni.
- Ítéleteket alkotnak, egymás állításának igazságát meg tudják ítélni.
- Válogatnak, rendeznek, sorozatokat alkotnak.
- Mennyiségekkel kapcsolatos kifejezéseket értik, helyesen alkalmazzák (több, kevesebb, ugyanannyi)
- Önállóan mérnek hosszúságot, súlyt, térfogatot különböző mértékegységekkel
- Halmazokat alkotnak, két halmaz mennyiségét számlálással, párosítással összehasonlítanak
- 10-es számkörön belül számfogalmuk kialakult, tő és sorszámnévvel is számlálnak.
- Síkbeli alkotásaik során azonosítani tudnak különféle helyzetben lévő síkbeli alakzatokat, építéseik során tárgyakat.
- Térben és síkban egyaránt tudnak építeni, mintát másolni. Az irányok kifejezéseit helyesen alkalmazzák.

4.3.2. A rajzolás, mintázás, kézimunka

Helye a nevelés folyamatában

A vizuális kommunikáció a gyermekek befogadó és alkotó képességeinek fejlesztését szolgáló hatékony eszköz.

Az élmények hatására önmegvalósító, önkifejező törekvéseiket a rajzolás, a festés, a mintázás, az építés, a képalakítás és a kézimunka különböző technikái segítségével élhetik át.

A mások és saját alkotása által intellektuális érzelmei gazdagabbá válnak, értelmi képességei, ízlése fejlődik, beépül személyiségébe.

A gyermeki ízlés formálásában nagy szerepe van az óvónőnek, hiszen a családok szociokulturális háttere különböző, így a hátrányok leküzdésében az ízlésformálásnak, a befogadás iránti igény felkeltésének, kialakításának fontos szerepe van.

Célja:

A gyermek vizuális kommunikációjának fejlesztése az alkotás, a kifejezés örömeinek átélésével

Természeti és társadalmi környezetük esztétikumának felfedeztetése, a szép befogadásához szükséges képességek formálása. Jó ízlésre nevelés

Feladatok:

A vizuális kommunikáció feltételeinek biztosítása: élmények, tapasztalatok, eszközök

Különböző technikai ismeretek elsajátítása

Szenzomotoros koordinációjuk fejlesztése

Esztétikai fogékonyságuk, értéktudatuk, értékigényük megalapozása

Népi kismesterségek, technikák megismerése.

A fejlesztés tartalma

Egyéni fejlődési ütemük, fejlettségük változó, de a vegyes életkorú csoportban az utánzási lehetőségeik, a kortárs kapcsolatok, az óvónői minta nagyobb lehetőségeket nyújt a vizuális kultúra fejlesztésére.

A különböző anyagok, technikák segítségével a látási, tapintási ingerek finomodnak, így a kezdeti nyomhatás után fokozatosan jutnak el az értelmetlen, majd az értelmezett, végül a szándékos, előre eltervezett ábrázolás szintjére. Plasztikai tevékenységük segítségével az alakíthatóságról, a díszítésről, a formai kifejezésről bővülnek tapasztalataik, ezáltal munkáik tagoltabbakká, formai jellemzőik kifejezőbbé válnak.

A gyermekek számára biztosítjuk az állandó helyet az eszközeiknek, időt az elmélyült alkotáshoz, az anyagok sokféleségét, a változatos technikák megismerését.

A helyi sajátosságainkat figyelembe véve felhasználjuk a természet „gyümölcseit, terméseit”, aminek segítségével változatosabb technikai, valamint kifejezési módokat élhetnek át.

Az 5 - 6 – 7 - 8 éves gyermekek képesek közös kompozíciók létrehozására, az együtt alkotás öröme pozitívan hat társas kapcsolataikra, a közösségi élet, az alkalmazkodás fejlődésére.

A kreativitás, a művészetek iránti fogékonyság hatékonyan kibontakoztatható képesség, amelyet a gyermekeknél óvodáskorban kell elindítanunk.

A képzőművészeti irányzatok, a népi kifejezési módok, kézművesség megismerése az élmények különböző feldolgozására irányítja a figyelmet, ösztönzőleg hat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Élményeiket, tapasztalatukat, elképzelésüket vizuálisan képesek megjeleníteni
- Képalakításukra jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása, az arányok, az egyensúly és térbeliség
- A rendelkezésükre álló tér alakításában ötletesek, célszerűek
- A képi kifejezés változatos eszközeit készsége szinten alkalmazzák
- Emberábrázolásuk részletező, mozgásábrázolással próbálkoznak.
- Tárgydíszítésben önállóak, az ábrázolás technikáit készsége szinten alkalmazzák
- Tevékenységükben kitartóak, egymás munkáját értékeli
- Egyre gyakoribb az együttes alkotás
- Díszítőjellegetű feladatokat szívesen oldanak meg. A balról jobbra haladás a díszítőmunkában – szín, forma, mennyiségi - ritmus tartásával nem okoz problémát.
- Fejlettségi szintjük a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik
- Felhasználják a természet kincseit, az ábrázolási módok lehetőségeit.
- Nyitottak, érdeklődők a tárlatok, kiállítások megtekintésénél.

4.6. Mese – vers

Helye a nevelés folyamatában

A mese, vers az esztétikai és az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelés fontos része

Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség és igény van rá.

Az emberi kapcsolatok tanításának fontos eszköze, erkölcsi tartalma van.

A gyermek kettős tudattal éli meg a mesebeli élményeket.

Képzeletbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását.

A mese oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít.

Az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvtanilag tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.

Az irodalmi művek szókészlete, szóhasználata, az írói eszközök gazdagsága, a szójelentések megértése ösztönzi a gyermeket a szóbeli kifejezésre.

A mese – vers megerősíti a környezethez való pozitív viszonyulást, a környezeti nevelés feladatait.

Célja:

Az erkölcsi fejlesztés a mese, a vers hatásával, a gyermeki személyiség pozitív alakítása, erősítése

Szellemi szükségleteik kielégítése: beszéd, tanulás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény

Feladatok:

- A gyermekek irodalomhoz fűződő pozitív viszonyának kialakítása
- A helyes nyelvhasználattal az önkifejezés megalapozása, a nyelvi érintkezés formáinak kialakítása
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása

A fejlesztés tartalma

Az életkori sajátosságok figyelembevételével naponta többször kezdeményezzen mesét, verset a gyermekek érdeklődésének, kérésének, az adott szituációnak megfelelően

A mindennapi mesélés hatására segítse elő a dramatizálás és a bábozáshoz szükséges eszközökkel a mese tartalmának kijátszását.

Beszéde feleljen meg a helyes magyar beszéd szabályainak.

Teremtse meg a mesehallgatás feltételeit.

Magatartásával közvetítse azt az igazságot, hogy az ember mindig többre, tökéletesebbre törekszik.

Igényesen válogasson egyéni érdeklődésből, műveltségéből adódóan a rendelkezésre álló irodalmi alkotásokból.

Az irodalmi anyag tartalma legyen szituációhoz és a gyermekek életkorához, érdeklődéséhez megfelelően kapcsolható.

Forrásai a magyar és a világirodalom gyermekek számára készült alkotásai

Óvodánkban a környezethez kapcsolódva választjuk ki az alkalomhoz, a gyermekek érdeklődéséhez, az ismeretnyújtás szintjéhez legjobban illőket.

A szabadidő tartalmasabbá tételére és a mindennapi tevékenységek színesítésére alkalmazzuk népi gyermekköltészetünket: altatókat, ujjSORolókat, népi eredetű drámajátékokat, stb.

A befogadó gyermekből előadóvá válik, amely az irodalmi nevelés céljának megvalósulását tükrözi.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mesemondást.
- Részt vesznek a mesemondás feltételeinek megteremtésében
- Figyelmesen végig hallgatják a mesét
- Folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt mesehősük.
- Szókincsük, szófordulataik bővülnek, mindennapi beszédükben alkalmazzák.
- A bábozás, a dramatizálás kedvelt tevékenységeik közé tartoznak.
- Mesekönyveket önállóan nézegetnek, a hozzájuk kapcsolódó képolvasást, magyarázatot összefüggően mondanak.
- Önállóan mondanak verset, mesét
- Önállóan kezelik a könyvespolc könyveit, vigyáznak rájuk, részt vesznek javításukban.

4.3.5. Ének, zene, énekes játék

Helye a nevelési folyamatban

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.

Fogékonyra teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését és emberi tartását.

A zenei nevelés élményt nyújtó tevékenység, amely felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Megszeretteti az éneklést, rászoktatja őket a szép, tiszta éneklésre.

Fejleszti a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját.

Az érzelmekre és az értelemre egyaránt hat.

Az óvodai zenei nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez: az évszakokhoz, a népszokásokhoz, a mozgáshoz, környezetvédelemhez.

Zenei élményeket szereznek közösen játék közben, kezdeményezéseken, a közös éneklés az együttlét társas örömeit fejleszti, erősíti.

Célja:

A zenei anyanyelv megalapozása a közös éneklés örömeivel, a társas zenélés kibontakoztatásával Kis zenei formákon keresztül a néphagyományokból kiindulva a világirodalom remekeihez jussunk el.

Feladatok:

A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élménynyújtás

Képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus mozgás kialakítása

A fejlesztés tartalma

A gyermek óvodába lépésének pillanatától minden lehetőséget ki kell használni a zenei nevelésre.

A jó zenei légkör egész nap érvényesül: hangulatkeltésként, a gyermek érzelmi állapotának megtartásaként, vagy éppen megváltoztatásaként.

Az óvónő hangja, hangszíne, hangereje minta a gyermek számára.

Biztosítson megfelelő időt, teret a sikeres zenei neveléshez a csoportszobában, udvaron egyaránt.

Esztétikus eszközökkel, hangszerekkel fokozhatjuk zenei nevelésünk hatékonyságát.

A személyes kapcsolat, az óvónő éneklési kedve a legjobb módszer a zenei érdeklődés felkeltésére.

A gyermekek érzelmeire hat az óvónő éneke, a közös éneklés, játék a zenei élmény forrása és egyben a közösségi élet fejlesztését is szolgálja.

A fejlesztés tartalma a korosztálynak megfelelő mondókákból, dalanyagból, zenehallgatási anyagból áll.

Ehhez kapcsolódik a természet, a környezet, az állatok hangjainak megismerése, felidézése.

A hangadást kísérő mozdulatok, egyszerű mozgásformák, táncos jellegű mozgások, mozgás improvizációk színesítik a zenei tevékenységet.

Az óvónő feladata, hogy biztosítsa a zenei nevelés különböző formáit, dal – mondóka – és mozgásanyaga igazodjon a gyermekek életkori sajátosságához, használja eszközként az egyéni fejlesztésre, segítse elő a kreativitás, a képzelet, a fantázia fejlődését.

A szerepcserés játékoknál lehetőséget kell biztosítani, hogy igény szerint minden gyermek kerüljön sorra, ezáltal el tudja érni, hogy a félnkebb, visszahúzódó gyermek is feloldódjon. A készségfejlesztő feladatok egymásra épülnek, és mindaddig feldolgozzuk őket, ameddig az minden gyermek sajátja nem lesz.

A zenei képességek fejlesztésének területei, az óvónői munka tervezésének alapjai:

Éneklési készség (tisztá éneklés)

Zenei hallás (magas – mély, halk – hangos ének közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése)

A ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyermekhangszerek)

A zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, ritmusmotívumok)

Zenei alkotókészség fejlesztése, zenehallgatásra nevelés.

A zene pozitívan befolyásolja környezetvédelmi nevelésünket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekelnek a gyermekek.
- Képesek önként kezdeményezni az énekes játékokat, illetve társaik kezdeményezéséhez szívesen kapcsolódnak
- Tisztán éneklük a dalokat, halásuk csiszolt, ritmusérzékük biztonságos.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- A dalosjátékok mozgásformáit esztétikus módon valósítják meg.
- Örömet jelent számukra a zene, figyelmesen, élvezettel hallgatják.

4.3.6. A mozgás

Helye a nevelés folyamatában

A gyermekek életkori sajátosságaikból adódóan szívesen mozognak, a mozgás alapja a képességek kibontakozásának.

Az egészséges életmód területén hozzájárul ahhoz, hogy a számtalan mozgásos tevékenység – főként a szabadban – a gyermek természetes igényévé váljon.

Elősegíti az értelmi nevelés megvalósítását: a mozgások ismétlésével, felidézésével memóriája fejlődik.

A testrészek, a téri irányok és a különböző mozgásformák megismerésével fejlődik testsémájuk, téri tájékozódásuk.

A hallott és a látott cselekvések összekapcsolása a keresztcsatornák működését segítik elő.

A saját test, testmozgásának, mozgásképességének megismerésével fejlődik én tudata, szociális énje.

A közös mozgás a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodás képességét, az önuralmat, együttműködési készséget, akaratot fejlesztik.

Az egészséges versenyszellem kialakulására hat.

Célja:

A személyiség sokoldalú fejlesztése változatos tevékenykedtetésen, fizikai aktivitáson keresztül.

A szellemi aktivitás előkészítése a gyermek alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladatok:

A fizikai állóképesség, az önértékelés és az önbizalom növelése

Nagy és finommozgások, a fizikai erőnlét, egyensúly, szem – kéz – láb koordináció, ritmusérzék fejlesztése

Testséma: testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása, testfogalom, kezesség, laterális, dominancia

A vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve kiegészítő mozgások

A problémamegoldó képességek erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.

Mozgással kapcsolatos szókincsük fejlesztése

Egészséges versenyszellem kialakítása

A mozgásfejlesztés tartalma:

Szabad mozgástevékenységeknél cél a természetes mozgáskedv és a mozgásigény kielégítése

A frissítő testnevelés a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be, frissíti, edzi őket,

elősegíti mozgásszintjük és testi képességük fejlődést. *Naponta minimum két alkalommal*

szervezzük, időtartama a gyermekek fejlettségétől függ. Mozgásanyaga a kötött

testneveléshez kapcsolódik, erősítve, kiegészítve az ott tanult mozgásformákat. Helyszíne a

tornaszoba, és az udvar.

A testnevelési foglalkozások kötelezően szervezett tevékenységek. A különböző nehézségű feladatok fokozatosan, egyéni képességeknek megfelelően jelennek meg a gyermek mozgásalakításban. Vegyes életkorú csoportjainkban élünk a differenciálás lehetőségével.

Ügyességfejlesztő „*Ovi focit*” biztosítunk hetente az érdeklődő gyermekeknek.

A megfelelő tárgyi feltételek biztosítva vannak a gyermekek számára: tornaszoba, labdák, szalagok, karikák, tornaszerek, Wesco képességfejlesztő táska, bordásfal, Ayres tornaszer áll az óvónők rendelkezésére a mozgás hatékony fejlesztésére.

Ügyelünk a balesetveszélyek megelőzésére, a testi épség védelmére a szerek használatának megismertetésével, szokások alakításával.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mozgást.
- Összerendezett mozgásuk kialakult.
- Kitartóan képesek mozgásos feladatok elvégzésére.
- Tudnak alkalmazkodni társaik mozgásához, szabályokhoz.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke kifejlődött.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Ütemtartással járnak, a gimnasztikai feladatokat esztétikusan végzik.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, ötletgazdagsággal, önálló szervezéssel vesznek részt.

5. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

5.1. Együttműködés a családdal, a szülővel

Az óvoda és a család kapcsolatában az alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt
- Az óvónő pedagógiai módszereivel segítse a szülőt, működjön hatékonyan a hátrányok kompenzálásában, az esélyegyenlőség lehetőségeinek megteremtésével
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást, a segítő szándékot addig a pontig, ameddig a szülő ezt elfogadja
- A kapcsolat épüljön a tapintatra, és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során

- Az óvónő ismerje és fogadja el a család szokás – és szabályrendszerét, tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak alakításában.
- Legyenek tájékozottak a „helyi nevelési program” kialakításáról, módosításáról, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselői által vegyenek részt.
- Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülői Munkaközösség látja el, minden csoportból egy képviselővel. A Szervezeti és Működési Szabályzatban megfogalmazottak és a szülői munkaközösség – vezető irányításával vesznek részt az óvoda életében.

Kialakult kapcsolattartási formák:

- *Napi beszélgetések*, információ a gyermek állapotáról a szülő igénye szerint
- *Családlátogatások* évente egyszer, szükség esetén többször
- *Szülői értekezletek* évente háromszor
- *Nyílt napok* évente kétszer, illetve a szülő egyéni igénye szerint
- *Közös programok* szervezése (gyermeknap, kirándulás stb)
- *Szülői munkaközösségi* programok: munkadélutánok, társadalmi munka

5.2. Együttműködésünk községünk oktatási intézményeivel: iskola, kollégium

A következő képzési fokozattal:

- Az óvoda az iskola munkaközösségével, és az iskolai belső gondozóval szoros partneri kapcsolatot alakított ki.
- Az óvodai és az iskolai belső gondozók együttműködése munkatervükben tervezett ütemben folyik.
- Az óvoda és az iskola egymás nevelési elveinek megismerésével törekednek a hatékony együttműködésre.
- Az iskolába lépés előtt átadási dokumentum készítésével segítik a leendő első osztályos tanító információhoz jutását a gyermekekről. Az átadási dokumentumok a szülő beleegyezésével jutnak el az iskolába.
- Az iskola évente egyszer visszajelző dokumentum formában tájékoztatja az óvodát a volt nagycsoportosok évvégi teljesítményéről.

- A kollégista óvodás gyermekek életét figyelemmel kísérjük, tapasztalatainkat, a napi problémákat megbeszéljük, és szükség esetén, egymás munkáját támogatva igyekszünk megoldani.
- Az iskolával való együttműködést a *Kommunikációs terv* szabályozza
- A kollégiummal *Együttműködési megállapodásunk* van, amit 5 évenként felülbírálnak, illetve igény szerint módosítunk.

5.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

- *Fenntartó*

Kapcsolatunkat az együttműködés jellemzi. Elfogadja és segíti óvodánk innovációs törekvéseit.

Az együttműködés formái:

- Tájékoztatás, egyéni megbeszélés
- Óvodavezető beszámolója
- Az óvodavezető részvétele a képviselőtestületi ülésen, így közvetlen az információáramlás
- *Egészségügyi*

Az óvoda egészségügygel a 26/1997.N.M.rendeletnek megfelelően együttműködünk. A fejlettség szerinti beiskolázás az orvos és az óvónő tapasztalatainak egyeztetése alapján kerül sor.

Az együttműködés formái:

- Védőnő heti tisztasági ellenőrzése
- Rendszeres orvosi vizsgálat évente az óvodában
- Kétévente szemészeti szűrés
- Tanköteles korú gyermekek részére alkalmassági vizsgálat.
- *Civil szervezetek*

Hortobágy községben működő alapítványok: Madárkórház Alapítvány és a Hortobágy Jövőjéért Alapítvány. Támogatják tehetséggondozó, felzárkóztató és zöld óvodai tevékenységünket. tevékenységünket.

Hortobágyi Nemzeti Park szakmailag segíti környezet és természetvédő munkánkat. Kiállításait látogatjuk, rendezvényeiken, akcióikon részt veszünk.

- *Pedagógiai szakszolgálati és szakmai szolgáltatói együttműködés*

A szakszolgálatok segítik szakvéleményükkel a beiskolázást. Szakmailag felügyelik az óvodában a fejlesztőpedagógus által történő fejlesztéseket.

A megyei és országos szakértői bizottság szolgáltatását a nevelési tanácsadó javaslatára vesszük igénybe.

Az *Oktador PSZI* tanfolyamaira, előadására lehetőségeinkhez mérten veszünk részt.

Az óvodai integrációs programunk megvalósulása érdekében szakmai, szakértői szolgáltatásit vesszük igénybe, illetve előadásait látogatjuk.

6. INKLUZÍV NEVELÉS

Az inkluzív, befogadó oktatási – nevelési sajátosságunk gyermekorientált szemléletünket tükrözi. Feladatunk, hogy ezzel a befogadó neveléssel megteremtjük minden gyermek számára az egymással való sokoldalú interakciós, kommunikációs és kooperatív nevelési- oktatási lehetőséget.

Biztosítjuk a tudáselsajátítást, a jártasságok, készségek, képességek, kompetenciák, gondolkodási erők megszerzésének, fejlesztésének aktív, konstruktív ösztönzési folyamatát.

Az inkluzív didaktika gyermekcentrikus. A gyermek fejlődési-gondolkodási- és tevékenységi szintjének bázisára épít. A gyermekeket képességeiknek megfelelően segítjük a felfedező, a kreatív, és a kooperációt előtérbe helyező oktatási – nevelési stratégiában.

6.1. Integráció

6.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) óvodai nevelésének irányelveit a 32/2012 (IX.8.) EMMI rendelet szabályozza

Nevelőközösségünk pedagógiai tevékenységének általános elvei

- Alapvető követelménynek tartjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek jogainak, emberi méltóságának egyéni szükségletei szerinti biztosítását a speciális nevelés megszervezésével, összehangolt nevelés biztosításával.
- Az egységes, összehangolt pedagógiai nézetek kialakítását, egymás tiszteletben tartását, a tapasztalatok kölcsönös átadását, a gyermekkel szembeni helyes bánásmód, magatartás betartását tartjuk kötelező érvényűnek valamennyi, **a sajátos nevelési igényű gyermek** nevelésében résztvevőre (óvónők, pedagógiai munkát segítő óvodai dolgozók, szülők)..

Alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése
- A gyermeki személyiségfejlődés elősegítése, kibontakoztatása, a **sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, a hatékony integráció feltételeinek megteremtése** az óvodai nevelés és a speciális nevelés módszereivel, eszközeivel

Célunk:

- A sérült kisgyermek integrált fejlesztése, figyelembe véve egyéni sajátosságait, fejlődési ütemét.
- A pedagógiai program és a sajátos nevelési igény összehangolása
- Egyenletes terhelés biztosítása az állapotuknak megfelelően
- A SNI típusnak megfelelő fejlesztő gyógypedagógus, terápiák biztosítása, illetve egyes elemek beépítése a napi nevelő munkában.
- Az önmagához mért fejlődés nyomon követése
- Befogadó, együttműködő gyermekcsoport alakítása

Feladatunk:

- Személyi és tárgyi feltételek biztosítása a gyermek fogyatékoságának megfelelően
- Megfelelő idő és fejlődési lehetőségek biztosítása az egyenletes terhelés érdekében.
- Szociális és társas kapcsolatok formálása: elfogadás, alkalmazkodás, segítőkészség jegyében
- Érzelmi biztonság nyújtása a fejlődés érdekében
- Minden SNI – s gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést az óvodai tevékenységekhez
- Elemzés, értékelés, fejlődés nyomon követése

- Közösségbe való beillesztés
- A szakemberekkel, a szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartás

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az óvodai nevelés hatására beintegrálható az általános iskolába
- Képességeinek, fejlettségének megfelelően tevékenykedik.
- Akarati tulajdonságai (kitartás, szorgalom, türelem) alkalmassá teszik az iskolai munkára.
- Feladattudata kialakult.
- Önkiszolgáló munkája állapotának megfelelő

6.1.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek felzárkóztatása Óvodai integrációs programunk keretében zajlik. *Belső Gondozási Rendszerünk* egyik feladata a nevelőtestület felzárkóztató munkájának hatékonyabbá tétele. A problémafeltáró és folyamatkövető megbeszélések, valamint a gyermekek fejlesztése, fejlődésének nyomon követése intenzív és hatékony munkát kíván. A beóvodázási és óvoda – iskola átmenetet segítő projektünk feladata a gyermek előmenetelének eredményes segítése.
- Tehetséggondozás a gyermekek egész napját áthatja. Minden gyermek potenciális tehetségcsíra a számunkra, ezért az óvodai nevelés keretén belül délutánonként több fajta tevékenységet biztosítunk az érdeklődő gyermekek számára:
- Választható tevékenységek:
 - Ovi színház (drámajáték)
 - Mese kuckó (mesélés, verselés, anyanyelvi játékok)
 - Barkács kuckó (kézművesség)
 - Néptánc kuckó (gyermektánc)
 - Okosak(k) – sakk szakkör
 - Fürkész – természetvédő, természetjáró tevékenység
 - Szív kuckó – egészségnevelés
 - Ovi foci – Bozsik program alapján
 - Tudorka tehetséggondozó program – a kiemelkedő képességű gyermekek szám

Célunk:

- Változatos tevékenységek biztosítása a gyermekek számára, hogy minél szélesebb körben kipróbálhassák önmagukat..
- Önmaguk (lehetőségek és korlátok) megismerésével énképfejlesztés

Feladatunk:

- Élmények, ismeretek nyújtása
- Széleskörű tudás és tapasztalatszerzés a tevékenységek által.
- A természet és környezetvédő szemlélet érvényesülése a tevékenységeknél
- Multikulturális tartalmak beépítése a folyamatba.
- Az egyes szabadidős tevékenységekhez, kuckókhoz szükséges kompetenciák fejlesztése.

6.2. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Óvodánkban a gyermekvédelem kiemelt jelentőséggel bír. A hátrányos helyzetű gyermekek számának fokozatos növekedésével gyermekvédelmi munkánk hosszú távú célja a helyi sajátosságok ismeretében mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok komplex gondozása. Programunk személyiségfejlesztésre épül, enyhíti a szociokulturális ártalmakat, megelőzheti a magatartási és tanulási zavarok kialakulását.

Feladata: hogy enyhítse azokat a hatásokat, amelyek a gyermekekben károsító jellegűek, másrészt segítse azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulhatnak a gyermekek zavartalan fejlődéséhez

A fokozott odafigyelés, a korai felderítés, pedagógiai eszközeink alkalmazása esetenként változó. Egyéni bánásmód alkalmazásával, differenciálással igyekszünk pótolni, kompenzálni a hiányosságokat. Az iskolai gyermekvédelmi felelőssel közösen együttműködve veszünk részt a gyermekvédelmi feladatokban.

Speciális feladataink közé tartozik:

a gyermekek fejlődésbeli elmaradásának kompenzálása, szükség szerint fejlesztőpedagógusunk közreműködésével.

Amennyiben meghaladja lehetőségeinket a feladat, külső szakemberekhez irányítjuk a gyermeket, illetve szüleit.

A szülőkkel való tapintatos bánásmódunk lehetővé teszi, hogy a szülő jogának, szerepének tiszteletben tartásával a gyermek nevelése, fejlesztése bizalmon alapuló közös üggyé váljon.

7. SAJÁTOS ARCULATUNK

7.1. Zöld óvodaként

- Az óvodánk pedagógiai programunk a környezet és természetvédelemre épül
- A fenntarthatóságra nevelés elvei alapján folyó nevelőmunkánk épít a környezettudatosságra nevelés elveire és területeire. A helyi természeti értékek védelmére épített, zöld területi értékek alapján folyó kisgyermekkorai nevelés megteremtése a célunk óvodánkban.
- A **helyi óvodai nevelési célok, feladatok** megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi természeti és társadalmi hagyományok, értékek. Az óvodai nevelőmunkánk folyamatában az egészséges életmód alakítása és a külső világ tevékeny megismerése során feltárt környezetszennyezés kapcsolatának, összefüggésének megismerésével (ok – okozati összefüggések feltárásával) fokozott környezettudatos szokás és szabályrendszer kialakítása a célunk. Fenntarthatóság
- A **magyar szürke, a racka, a lófajták**, mint hungarikumok, a helyi sajátosságunk egyediségét tükrözi, ami értékként megjelenik nevelésünkben. Pásztorhagyományaink (kihajtás, behajtás), ételeink (slambuc)gyógynövényeink (kamilla, bodza), a magyar tájegységünk népviselete, építészeti remekei (Kilenclyukú híd, Pásztormúzeum) a szűkebb környezet szeretetére nevel.
- **Projekt és élménypedagógiánkat** alkalmazzuk az *erdei óvoda programunkban*
- A **nevelés folyamatában** egyénileg, differenciáltan segítjük a környezetről szerzett ismeretek komplex feldolgozását, alkalmat adva a kísérletekre, megfigyelésekre, bújárási játékokra a természetben. A mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (szükségleteknek megfelelően valósul meg a képesség fejlesztés, ami minden típusú gyermekhez

(sajátos nevelési igényű, hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint a tehetséges gyermekekhez)

- **Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik partnereinkkel.** A helyi térségi identitásunk erősítése hangsúlyos, ami támaszkodik partnereink munkájának megismerésére is.. Ezzel biztosítjuk a társadalmi hatást a minőségfejlesztés (partneri) elvek alapján, vagyis partneri kapcsolatot működtetünk a környezet- és természetvédelem érdekében az óvoda környezetében élőkkel: a szülőkkel, a lakossággal, a környező óvodákkal, és alapítványi partnereinkkel.
- **Fenntartói támogatást élvezünk** speciális pedagógiai programunk megvalósítására.
- A gyermekek életkorának megfelelő **hagyományok ápolása**, gazdagítása megvalósul az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a **családdal való kapcsolatban, valamint a település speciális szíterein.** A zöld jeles napok (természet-ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál is érvényre jutnak a környezeti adottságok (víz világnapját, a madarak és fák napja, daru ünnep).
- Folyamatosan **gyarapítjuk** a környezeti neveléshez kapcsolódó **szakirodalmainkat**, a felnőttek és a gyermekek környezet- és egészségbarát szemléletét formáló könyveket, módszertani kiadványokat. egyaránt. Alakítják a gyermekek és családtagjaik környezettudatos szemléletét.
- **Az óvoda dolgozói** elkötelezettek, saját munkaterületükön törekednek a természet és környezetvédelemre: környezetkímélő tisztítószer alkalmazása, tudatos energiagazdálkodás, újrapapír stb. Munkahelyi életmódunkkal és munkánkkal pozitív mintát nyújtunk a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre (komposztálás, vegyszermentes kiskert gondozása, gyógynövényes kert alakítása, gyógynövények felhasználása teának, szörpnek).
- Továbbképzéseink tervezésénél meghatározó szempont a Zöld óvodai programokkal kapcsolatos témák frissítése, kiegészítése, lépéstartás a fejlesztésekkel.
- Az óvodában a rontott (használt) papírokat külön tárolóba tesszük, hogy a gyerekek újból és sokféleképpen felhasználhassák tevékenységeik során.

- A **biztonságos élelmiszerellátás**, a piachoz kapcsolódóan a tudatos fogyasztó és vásárló program alapján a helyi termékeket részesítjük előnyben: zöldség – gyümölcs vásárlásnál
- **Óvodaépület** helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. A berendezése egyszerű, praktikus, mobil. A helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználása érvényesül . A gyermekek által használt eszközöket, játékokat, berendezési tárgyakat ezen elvek felhasználásával biztosítjuk. (vessző és nád)
- **Csoportszobának** egyéni hangulata, arculata tükrözi a csoport szellemiségét. Élősarok, növények, évszak és időjárás tablók segítik az ismeretszerzést. A gyermekek rendszeresen, folyamatosan növényápolási, állatgondozási (haletetés)feladatokat végeznek
- Az **óvoda udvara** mentes a legtöbb allergiát, valamint az esetleges mérgezést és sérülést okozó növényektől.
- Az óvodakertben zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész, és sziklakert található. A gyermekek kertgondozáshoz kisméretű kerti szerszámokat használnak. Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek szabad játéknak. Az udvari árnyékolók , illetve ivási lehetőség biztosított. A gyermekek számára minden nap megfelelő hely és idő áll rendelkezésre a szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz két fedett foglalkoztató formában.
- A **szelektív hulladékgyűjtés** biztosított csoportonként (pl. papír, műanyag stb.). A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében is megvalósul: madáretetők, ajándékok, játékeszközök készítése
- Az **óvoda működtetése** során a környezetkímélő anyaghasználatra (környezetbarát tisztítószer használata), a tudatos takarékosagra, a kapcsolatok széles és többirányú kiépítésére kiemelten törekszünk. A takarékosági rendszer kiépített az óvodában a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. Automata WC öblítőket, hideg-meleg kevert csapvizet, a levegő

illatosítására gyógynövényeket vagy illóolajokat használunk.

7.2. Madárbarát óvodaként

- Udvarunk alakításánál folyamatosan figyelembe vesszük a madárbarát kert jellemző jegyeit: bokros, fás, virágos területek
- Folyamatosan karban tartjuk madárvédelmet szolgáló eszközeinket: madáretetőket, itatókat, odúkat
- Megfigyeljük az etetők lakóit.
- Rendszeresen etetjük, itatjuk a madarakat.
- Megismerjük az év madarát, az év fáját.
- Hortobágy védett madarait megismerjük (függő cinege, sziki pacsirta, parlagi sas, daru, bakcsó, bölömbika, stb.) – azonosítjuk a hangját.
- Készítünk újrahasznosítás jegyében madáretetőket PET palackból, lopótökből, cserépből, stb.
- Madárvédő munkánkban partnerként tevékenykednek a szülők és alapítványi támogatóink.

7.3. Projektjeink – jó gyakorlataink

7.3.1. Betlehem projekt

Célja:

- Szűkebb (család) és tágabb (óvoda, község) társadalmi környezethez való érzelmi kötődés erősítése
- Néphagyomány – betlehemezési szokások megismerésével hagyományteremtés
- A gyermekek ünnepel kapcsolatos érzelmeinek fejlesztése.
- Előző tapasztalatok felelevenítése: családi hagyományok, karácsonyi élmények felidézése

Feladata:

- Ráhangolódás a közelgő ünnepre
- Hagyományápolás
- Tapasztalatszerzés (több síkon)
- Projekt és kooperatív technikák alkalmazása

7.3.2. *Víz világnapja projekt*

Cél:

- Víz őselem feldolgozásához kapcsolódó ismereteik játékos felelevenítése, összekapcsolva térségünk természeti értékeivel.
- Környezetvédelem jeles napjának ünneplése

Feladat:

- Játékos , többszintű és sokszínű ismeretfeldolgozás a vízről
- Jeles nap ünneplése élményszerű tevékenységekkel

Várható eredmény:

- Jeles ünnepek és hagyományok ápolására nevelés
- Fenntarthatóság fontosságának ismerete (vízzel kapcsolatos környezeti problémák)
- Kompetenciák fejlesztése: globális látásmód, a gyakorolt környezettudatos magatartás – szokás tudatos alkalmazása

7.4. *Hit – és vallásoktatás*

- A szülők igénye szerint a balmazújvárosi református egyház hetente egy alkalommal ökonomenikus oktatást tart
- Nyaranta 1 hetes tábort szervez a hitoktatáson résztvevő gyermekek számára.

8 . AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

8.1. Az óvodai felvétel szabályai

A gyermek általában 3 éves korra éri el az óvodaérettséget, azaz az óvodai élethez szükséges testi, lelki, és szociális fejlettséget. Ezért jól kell ismernünk a korcsoportokra jellemző sajátosságokat, a gyermekek egyéni érésének, fejlettségének megfelelően kerüljön sor az óvodai élet megkezdésére

Az óvodai nevelés igénybevehetőségéről a Köznevelési törvény???? bekezdése rendelkezik. Az óvodai beiratkozás időpontját és a felvétel szempontjait az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

8.2 .Az iskolába lépés feltételei

Mivel az óvodai nevelés folyamata során alapozzuk meg azokat a készségeket, és képességeket, amelyek a következő képzési fokozathoz szükségesek, a gyermekek fejlettségének és életkorának együttes figyelembevételével történik beiskolázásuk.

8.3. Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozásig.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezett, harmonikus.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan tudja irányítani.
- A lelkiileg egészséges gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- Kognitív képességei kialakultak, differenciáltak.
- Emlékezete, figyelve megbízható.
- Elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van.
- Ismeretekkel rendelkezik önmagáról, a természeti és társadalmi környezetről.
- Kommunikációs és beszédkézsége fejlett: folyamatosan beszél, érzelmeit megfelelő hangerővel, hangsúllyal ki tudja fejezni.
- Minden szófajt használ.
- Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.
- Végig hallgatja és érti mások beszédét.
- Szociálisan éretté válik, képes együttműködni a tanítóval, társaival.
- Feladattudata kialakult.
- Szükségleteit késleltetni tudja, az akarat és az önfegyelmének megfelelő szintje jellemzi.
- Ezeket a tevékenységeket kitartásának, önfegyelmének, munkatempójának, önállóságának alakulása biztosítja.
- Rendelkezik a tanuláshoz szükséges kompetenciákkal

9. AZ ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

9.1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelés

Legfontosabbnak tartjuk a folyamatos megfigyelést, megismerést

Minden gyermekről egyéni fejlődési naplót vezetünk, amelynek főbb szempontjai a következők:

- Mozgás
- Beszéd
- Értelmi
- Akarati
- Szociális fejlettség

Szükség szerint egyéni fejlesztési terv készül a gyermekekről: az egyéni fejlesztés negyedévenként rögzíti az eljárásokat, a gyermek képességbeli fejlődését.

A belső gondozási rendszer keretén belül egységes nyilvántartási rendszerünk tükrözi hátránykompenzáló munkánkat. pl.: folyamat és problémafeltáró megbeszélések, stb.

A dr Bakonyi Anna által kidolgozott megfigyelések mellett a DIFER és a Sindelar I.vizsgálati eszközöket használjuk 4 illetve éves kortól. Mérési eredményeinket fejlődési lapjukban rögzítjük. A szülőket évente két alkalommal tájékoztatjuk a gyermek teljesítményéről, fejlődéséről, javaslatokat teszünk az otthoni fejlesztés lehetőségeiről.

Pedagógiai dokumentumaink a következők:

Munkaterv

Csoportnapló a tervező munkát tartalmazza:

Benne:

- nevelési terv (negyedévenként)
- tanulás tervezése (éves):heti és projekttervek
- napi bejegyzések
- egyéb nyilvántartások: szülői és ellenőrző látogatások, csoportadatok (név, jel, összetétel, születés – névnap, lakóhely nyilvántartás)

Egyéni fejlődési napló a gyermek fejlődésének nyilvántartására szolgál

Benne:

- anamnézis
- kiinduló szintek különböző területen

- mérési dokumentáció (DIFER és SindelarI. Mérőlap)
- fejlesztési terv
- szülői megbeszélések nyilvántartása
- vezetői ellenőrzés

Egyéb dokumentációnk:

1. Belső Gondozási Rendszer és IPR rendszerünk speciális dokumentációi
2. Szakkörök naplói, tematikái
 - Okosak(k)
 - Barkács Kuckó
 - Dráma szakkör a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/kollégisták számára
 - Zene ovi
 - Egészségnevelési Kuckó
 - Fürkész (természetvédelmi) Kuckó
 - Néptánc kuckó
3. Tehetséggondozó programunk dokumentációi (mérések, naplók)
 - Tudorka napló

9.2. A helyi nevelési program értékelése

A helyi nevelési programunk értékelésével választ kapunk a program gyakorlatban történő beválására:

- A program céljait és a megvalósítás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat.
- A program megvalósításának ellenőrzése tervszerű, előre megbeszélte szempontok alapján történik
- Az ellenőrzés célja a hiányosságok feltárása, a nevelési célkitűzéseink, a program szellemiségének megjelenése a mindennapi munkában. Hatása a gyermekek fejlődésében, a nevelők hatékonyságára, a szülők visszajelzésére.
- Az éves munkaközösségi terv konkrét feladatokat tartalmaz az ellenőrzés rendszerére vonatkozóan. Az ellenőrzés általános tapasztalatait értékeljük, megvitátjuk, a hiányosságokat megszüntetjük, a jó módszereket bevezetésre, megvalósításra ajánljuk.

- A program célkitűzéseit mindenkinek kötelező betartani. A napi munkában az óvónők módszertani szabadsága, egyénisége, felkészültsége érvényesül.
- A felülvizsgálat 4 évenként, illetve az Emberi Erőforrás Minisztérium rendelkezése szerint történik.
- Az iskolába lépő gyerekek vizsgálataival a nevelés eredményessége megítélhető.
- A felülvizsgálat az alábbi területekre terjed ki:
- Az óvodai nevelés országos alapprogramjának és a helyi program követelményeinek összehasonlítása
- A helyi program globális koncepciójának megítélése
- A globális koncepció és a csoporttervek összevetése
- A fejlesztés területeinek összehasonlítása
- Az ellenőrzés, értékelés elemzése
- Személyi, tárgyi, anyagi körülmények vizsgálata
- A program értékelésének szervezése:
- Munkacsoportok létrehozása
- Projektterv készítése, lebonyolítása
- Következtetések levonása, korrekciók
- A négyévenkénti értékeléshez lehetőségeink szerint szaktanácsadó, szakértő segítségét vesszük igénybe.

10. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK

A helyi nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét, annak ütemezését, illetve az ütemezés módosítását a fenntartó által benyújtott és elfogadott ütemterv tartalmazza.

A helyi sajátosságokat figyelembe véve tárgyi feltételeink bővítésénél élünk a pályázati lehetőségekkel, a szülők és egyéb támogatók bevonásával.

Az eszköz és felszerelés jegyzék a pedagógiai program mellékletének része

Nevelési program eszközigénye

2013.

Tárgyi eszközök megnevezése	Meglévő mennyiség	Hiányzó mennyiség
Gyermek ivópohár (üveg)	10	60 280 Ft/db
Tányér (lapos, mély)	30 garnitúra	30 garnitúra 1140Ft/garnitúra
Játékok: • építőjátékok	2 garnitúra	4 garnitúra 10 000 Ft/garnitúra

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvoda helyi nevelési programját megismertük és elfogadtuk.

Az óvodai nevelőtestület tagjai:

.....
.....
.....
.....

Hortobágy, 2013. március 12.

Megismerte és véleményezte az óvodai Szülői Munkaközösség

.....
SZMK. Elnök

Hortobágy, 2013. március 12.

A Pedagógiai Programhoz a fenntartó egyetértését adta.....számú határozatával

.....
Hortobágy Község Önkormányzatának polgármestere

12. Melléklet

12.1. Felhasznált irodalom

Az óvodai nevelés országos alapprogramja

Bence Györgyné - Horváth Lászlóné: A tevékenységstruktúra elemzése, értékelése
OKI adatbank

12.2. Projekt mellékletek

Villányi Györgyné: Képességfejlesztés az óvodai nevelésben
OKI Adatbank

Dr. Hegyi Ildikó: A társadalmi környezet és az óvodás gyermekek érzelmi élete
OKI Adatbank

